

STANJE NA TRŽIŠTU LEASINGA I USPOREDNA ANALIZA POSLOVANJA ODABRANIH DRUŠTAVA

Maras, Danijela

Master's thesis / Specijalistički diplomski stručni

2021

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:409881>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2024-12-02**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)

SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET

ZAVRŠNI RAD

STANJE NA TRŽIŠTU LEASINGA I
USPOREDNA ANALIZA POSLOVANJA
ODABRANIH DRUŠTAVA

Mentor:

doc. dr. sc. Marija Šimić Šarić

Student:

Danijela Maras, 5200059

Split, rujan, 2021.

SADRŽAJ:

1. UVOD	4
1.1. Definicija problema i predmeta rada	4
1.2. Cilj rada.....	4
1.3. Doprinos rada.....	4
1.4. Metode rada.....	5
1.5. Struktura rada.....	5
2. POJAM I OBILJEŽJA LEASINGA	7
2.1. Značenje i povijest leasinga	7
2.2. Subjekti u leasing poslovima	8
2.3. Zakonodavni okvir leasinga	10
3. VRSTE LEASING POSLOVA	12
3.1. Podjela leasing poslova.....	12
3.2. Usporedba leasing poslova sa sličnim pravnim poslovima	15
3.3. Prednosti i nedostaci leasinga	16
4. ANALIZA TRŽIŠTA LEASINGA U REPUBLICI HRVATSKOJ I EUROPSKOJ UNIJI	18
4.1. Stanje leasing tržišta u Republici Hrvatskoj	18
4.2. Stanje leasing tržišta u zemljama Europske unije	25
5. ANALIZA POSLOVANJA ODABRANIH LEASING DRUŠTAVA.....	30
5.1. Podaci o poslovanju odabranih leasing društava	31
5.1.1. Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.....	31
5.1.2. Porsche Leasing d.o.o.	31
5.2. Pokazatelji likvidnosti	32
5.3. Pokazatelji zaduženosti	34
5.4. Pokazatelji aktivnosti	36
5.5. Pokazatelji ekonomičnosti.....	38

5.6. Pokazatelji profitabilnosti.....	39
6. ZAKLJUČAK	42
LITERATURA	44
POPIS GRAFIKONA	46
POPIS TABLICA.....	46
PRILOZI.....	47
SAŽETAK	54
SUMMARY	54

1. UVOD

1.1. Definicija problema i predmeta rada

Leasing je jedan od načina financiranja poduzeća. Predstavlja vrstu ugovora u kojem se davatelj istog obvezuje nabaviti određeno dobro za korisnika leasinga te korisnik koristi to dobro u ugovorenom razdoblju za ugovorena periodička plaćanja. Leasing može poprimiti obilježja najma i kupoprodaje. Za razumijevanje leasinga potrebno je objasniti samu definiciju leasinga, postojeće vrste leasinga, prednosti i nedostatke, koji proizlaze njegovim financiranjem, te usporediti slične pravne poslove s leasingom. Kako bi se bolje sagledala uloga, važnosti i zastupljenost leasinga potrebno je analizirati tržište leasinga Republike Hrvatske i Europske unije te analizirati financijske izvještaje odabranih leasing društava. Stoga je predmet ovog rada definirati koja je uloga, važnost i zastupljenost leasinga na hrvatskom i europskom tržištu. Dodatno, provest će se analiza financijskog poslovanja dvaju odabranih leasing društava u Republici Hrvatskoj.

1.2. Cilj rada

Ciljevi rada su analizirati ulogu i značaj leasinga kao načina financiranja poduzeća, kao i analizirati i usporediti poslovanje leasing društva putem financijskih pokazatelja. Također, pružit će se i usporedba hrvatskog i europskog tržišta leasinga.

1.3. Doprinos rada

Osim prikaza osnovnih obilježja leasinga i njegovog zakonodavnog okvira u Republici Hrvatskoj, doprinos rada ogleda se i u pregledu stanja i usporedbi hrvatskog i europskog tržišta leasinga. Dodatno, rad će doprinijeti usporednom analizom poslovanja dvaju odabranih leasing društava, kojom će se pružiti još detaljniji pregled stanja na hrvatskom tržištu leasinga, na način da se mjeri uspješnost poslovanja odabranih društava putem financijskih pokazatelja. Također, navedena usporedna analiza će služiti kao ogledni primjer uspješnosti poslovanja leasing društava u Republici Hrvatskoj.

1.4. Metode rada

U pisanju rada uglavnom su korišteni primarni podatci prikupljeni iz javno dostupnih izvora, a korišteni su i sekundarni izvori podataka poput članaka, časopisa i knjiga.

Metode upotrijebljene u radu su: induktivna metoda, deduktivna metoda, metoda deskripcije, metoda kompilacije, metode analize i sinteze, metoda komparacije te metoda studije slučaja.

Induktivna metoda je oblik zaključivanja u kojem se polazi od pojedinačnog ka općem, odnosno donosi se sveopći zaključak na temelju jednog slučaja iste vrste, dok je deduktivna metoda oblik zaključivanja koji polazi od općeg prema pojedinačnom, dakle pruža se neki manji, poseban ili pojedinačni zaključak. Metoda deskripcije je metoda opisivanja određenih pojava. Metoda kompilacije je postupak preuzimanja tuđih opažanja, spoznaja, zaključaka i rezultata. Metoda analize je postupak u kojem se složeni pojmovi i zaključci raščlanjuju na dijelove i posebno izučavaju, dok metoda sinteze predstavlja spajanje elemenata ili dijelova u zasebnu cjelinu ili zaključak. Metoda komparacije je metoda kojom se uspoređuju dvije ili više stvari, dok se metodom studije slučaja analizira zasebni slučaj unutar određenog područja. Komparativna i metoda studije slučaja su upotrijebljene u zadnjem dijelu rada.¹

1.5. Struktura rada

Završni rad se sastoji od šest cjelina.

Prvi dio je uvod gdje se definira problem i predmet istraživanja, ciljevi, metode rada te je opisana struktura rada.

U drugom dijelu je opisana definicija leasinga te njegova temeljna obilježja poput predmeta i subjekata leasinga te zakonodavni okvir. Opisan je njegov razvoj kroz povijest. Navedeni su i prednosti i nedostaci leasing poslova.

U trećem dijelu navedeni su i objašnjeni leasing poslovi te su uspoređeni s drugim sličnim pravnim poslovima.

U četvrtom dijelu provedena je analiza leasing tržišta Republike Hrvatske i Europske unije. Navedeni su i opisani svi relevantni podaci o vrijednostima i broju novozaključenih i aktivnih

¹ Zelenika, R. (2000.): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet u Rijeci, str. 323.-381.

ugovora prema objektima i vrstama leasinga (operativni i financijski leasing).

U petom dijelu se analizira poslovanje dvaju odabranih leasing društava temeljem pokazatelja financijskih izvještaja te se radi usporedba njihovog poslovanja. Dva odabrana leasing društvasu Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. i Porsche Leasing d.o.o. Pokazatelji na temelju kojih se provodi analiza poslovanja dvaju leasing društava su: pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti. Rad završava zaključkom, a slijede gapopis korištene literature, popis tablica, grafikona i priloga te sažetak.

2. POJAM I OBILJEŽJA LEASINGA

2.1. Značenje i povijest leasinga

Prve naznake leasinga pojavljuju se daleko u prošlosti. Prema povijesnim izvorima leasing se pojavljuje već 3100. godine prije Krista za vrijeme vladavine faraona Menesa koji je iznajmljivao ratarske alate. Prema još nekim izvorima leasing se pojavio i ranije, što je potkrijepljeno glinenim pločicama iz Mezopotamije koji dokumentiraju kako su svećenici iznajmljivali poljoprivredne alate. Babilonski kralj Hamurabi je pod leasing davao svoju osobnu imovinu i alate, a takvu praksu kasnije preuzimaju Rimljani i Grci.

U Americi se leasing pojavljuje 1877. godine kada je tvrtka “Bell Telephone Company“ počela iznajmljivati svoje telefone, a upravo ugovori koji su proizlazili iz tih vrsta poslova su dobili naziv leasing. U 19. stoljeću se leasing prvi put pojavljuje u Velikoj Britaniji kada je sklopljen prvi ugovor o britanskim željeznicama. Upotreba leasinga sve se više širi Europom kroz rast industrijske revolucije.

Prvo leasing društvo osnovano je u San Francisku pod nazivom “US Leasing Corp“ 1954. godine. To društvo je prvo u svijetu počelo sklapati ugovore za sve vrste predmeta i opreme, a zanimljiva činjenica jest da uspješno posluju i danas. Poslije toga dolazi do velikog rasta broja leasing društava. Početkom 1960.-tih godina ovakav oblik poslovanja dolazi u Europu, a do danas se primjenjuje na svim kontinentima.²

Pojam **leasinga** potječe od engleske riječi “to lease“ što znači iznajmiti, dati u zakup.³ Leasing je vrsta specifičnog posla u kojem se određeni ugovoreni predmet (objekt leasinga) daje na korištenje korisniku ili primatelju leasinga (najmoprimac) za određenu naknadu, dok se taj predmet nalazi u vlasništvu davatelja leasinga (najmodavac). Subjekti sklapaju Ugovor o leasingu kojim se davatelj leasinga obvezuje pribaviti ugovoreni predmet te ga dati na korištenje primatelju leasinga koji mu za to plaća ugovorenu naknadu. Primatelj leasinga ima pravo odrediti dobavljača i objekt leasinga.⁴

Predmet ili objekt leasinga može biti bilo koje pokretno ili nepokretno dobro odnosno oprema,

² Puškarić, K. (2008.): Od faraona, preko ergela konja do financijskog i operativnog leasinga, [Internet], raspoloživo na: <http://www.poslovnih.hr/trzista/od-faraona-preko-ergela-konja-do-financijskog-i-operativnog-leasinga-78554> [29.06.2021.]

³ Wikipedija, Leasing, [Internet], raspoloživo na : <https://hr.wikipedia.org/wiki/Leasing> [28.06.2021.]

⁴ Urukalo, D., et al. (2003.): Leasing: financiranje, oporezivanje, računovodstvo i pravo, Hrvatska zajednica računovodstva i financijskih djelatnika, Zagreb, str.8.

strojevi, prijevozna sredstva, nekretnine, postrojenja. **Naknada** se može plaćati mjesečno (najčešće), tromjesečno, kvartalno ili polugodišnje. Mjesečna naknada sadrži dio koji se odnosi na troškove amortizacije te troškove financiranja.

Sljedeća bitna stavka kod leasing poslova je **vlasništvo** nad predmetom leasinga. Prvo je bitno naglasiti da je vlasnik predmeta leasinga uvijek davatelj leasinga. Razlikuju se ekonomsko i pravno vlasništvo. Ekonomsko vlasništvo označava fizičku osobu ili tvrtku koja od predmeta leasinga snosi sve koristi i rizike. Pojam ekonomskog vlasništva je najčešće povezan s evidentiranjem predmeta leasinga u poslovnim knjigama. S druge strane, pravno vlasništvo označava stvarno vlasništvo.⁵

2.2. Subjekti u leasing poslovima

Subjekti u leasing poslovima te obveze svakog od njih definirani su Zakonom o leasingu.⁶ Kod leasinga se pojavljuju tri subjekta odnosno sudionika, a to su **dobavljač** objekta leasinga, najmodavac ili **leasing društvo** i najmoprimac ili **primatelj** leasinga (korisnik). Najmodavac odnosno leasing društvo kupuje objekt od dobavljača te ga daje u upotrebu korisniku odnosno primatelju leasinga, koji se kroz ugovorni odnos obvezuje plaćati naknadu leasing društvu kako bi se koristio predmetom leasinga u određenom ugovorenom roku. Nakon isteka tog roka najmoprimac može vratiti predmet leasinga, otkupiti leasing predmet prema ostatku njegove vrijednosti, skratiti ugovor uz povećanje naknade ili produžiti ugovor uz smanjenje naknade.⁷

Davatelj leasinga može biti:⁸

1. Leasing društvo – dioničko društvo ili društvo s ograničenom odgovornošću koje posluje u Republici Hrvatskoj na temelju dozvole koju izdaje Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga, a kojom se daje odobrenje društvu za obavljanje leasing poslova.
2. Leasing društvo države članice EU
3. Leasing društvo iz treće države
4. Kreditna institucija.

⁵ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), Leasing, [Internet], raspoloživo na: <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx?fileId=42494> [28.06.2021.]

⁶ Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.), izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [29.06.2021.]

⁷ Urukalo, D., et al. (2003.): Leasing: financiranje, oporezivanje, računovodstvo i pravo, Hrvatska zajednica računovodstva i financijskih djelatnika, Zagreb, str.8.

⁸ Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.), čl. 6., izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [29.06.2021.]

Dobavljač predmeta leasinga ima **obvezu** dostaviti predmet leasinga primatelju na način koji je naveden u ugovoru o leasingu, osim ako je ugovoreno da predmet dostavlja davatelj leasinga.⁹

Obveze davatelja leasinga su:¹⁰

1. Davatelj leasinga ima obvezu nabaviti predmet ili objekt leasinga izričito od dobavljača kojeg je primatelj leasinga izabrao.
2. Mora navesti osobu koja je primatelj (korisnik) leasinga te o svemu obavijestiti dobavljača leasinga.
3. Ima dužnost dostaviti dobavljaču predmeta leasinga najkasnije do njegovog preuzimanja.

Obveze primatelja leasinga su:¹¹

1. Ima obvezu plaćati naknadu onako kako je određeno ugovorom.
2. Mora preuzeti objekt po pravilima koja su definirana ugovorom.
3. Nije dužan plaćati naknadu dok davatelj leasinga ne isporuči ugovoreno dobro odnosno dužan je plaćati naknadu tek nakon isporuke.

Zakon o leasingu također definira i obvezne odredbe koje Ugovor o leasingu treba sadržavati:¹²

1. naziv »ugovor o operativnom leasingu« ili »ugovor o financijskom leasingu«
2. datum sklapanja ugovora o leasingu
3. tvrtku i sjedište davatelja leasinga
4. tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu korisnika leasinga
5. tvrtku i sjedište, odnosno ime, prezime i adresu dobavljača predmeta leasinga
6. detaljno određenje predmeta leasinga
7. vrijednost predmeta leasinga
8. ukupni iznos naknada

⁹ Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.), čl. 63., izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [29.06.2021.]

¹⁰ Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.):, čl. 54., izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [29.06.2021.]

¹¹ Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.), čl. 57., izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [29.06.2021.]

¹² Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.):, čl. 52., izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [29.06.2021.]

9. iznosi pojedinih naknada
10. vrijeme trajanja ugovora
11. razloge i uvjete prijevremenog prestanka ugovora.

2.3. Zakonodavni okvir leasinga

Propisi kojima se uređuje djelatnost leasinga je:¹³

- Zakon o leasingu,
- Zakon o obveznim odnosima,
- Zakon o reviziji,
- Zakon o računovodstvu,
- Zakon o trgovačkim društvima,
- Zakon o Hrvatskoj agenciji za nadzor financijskih usluga,
- Zakon o zaštiti potrošača,
- Zakon o potrošačkom kreditiranju,
- Zakon o sprječavanju pranja novca i financiranja terorizma,
- Podzakonski akti doneseni temeljem navedenih zakona.

Na poslove i postupke koje obavlja HANFA (Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga) primjenjuju se Zakon o općem upravnom postupku.

Najvažniji koji uređuje poslova leasinga je Zakon o leasingu. Ovim zakonom se uređuje cjelokupna djelatnost leasinga u Republici Hrvatskoj te nadležnost HANFA – e.

Zakonom o leasingu je uređeno:¹⁴

1. uvjeti za osnivanje, poslovanje i prestanak rada leasing društva,
2. ugovor o leasing,
3. prava i obveze subjekata u poslovima leasinga,
4. registar predmeta ili objekata leasinga,

¹³ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), Leasing. [Internet], raspoloživo na : <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx?fileId=42494> [29.06.2021.]

¹⁴Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.), čl. 1., izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [11.07.2021.]

5. financijsko izvještavanje,
6. nadzor nad poslovanjem leasing društava,
7. organizacijski zahtjev, i
8. način i uvjeti za prekogranično obavljanje djelatnosti.

Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA) provodi nadzor nebankarskog financijskog sektora, a time i nadzor rada leasing društava. Zadaća HANFE je osigurati da svi dionici financijskog tržišta, pa tako i leasing društva, djeluju i posluju u skladu sa svim zakonima i podzakonskim aktima. Što se pobliže leasing poslova tiče, HANFA je zadužena za sljedeće: kontroliraju je li poslovanje leasing društava u skladu sa zakonima i propisima u djelatnosti leasinga, kao i je li u skladu s pravilima struke te daje i oduzima dozvole leasing društvima te njihovim zastupnicima.¹⁵

¹⁵ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), Leasing, [Internet], raspoloživo na : <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494> [11.07.2021.]

3. VRSTE LEASING POSLOVA

3.1. Podjela leasing poslova

Mnogobrojni su kriteriji po kojima se leasing može klasificirati, a u nastavku će se navesti neki od najbitnijih. Svakako najčešća podjela je ona na financijski i operativni leasing. Podjela leasinga na financijski i operativni proizlazi iz sadržaja i obilježja leasing poslova.

Financijski leasing je vrsta ugovornog odnosa u kojem korisnik odnosno primatelj leasinga plaća periodičku naknadu davatelju leasinga za vrijeme korištenja predmeta leasinga. Ta naknada uzima u obzir cjelokupnu vrijednost objekta (predmeta) leasinga. Primatelj snosi troškove amortizacije objekta leasinga. Nadalje, može steći pravo vlasništva nad tim objektom leasinga jer mu se pruža opcija kupnje objekta. Objekt leasinga pribavlja po cijeni koja je u tom trenutku niža od fer vrijednosti objekta leasinga te se s tim na primatelja leasinga prenose rizici i koristi povezani s vlasništvom nad predmetom leasinga.¹⁶

Dakle, iz ovoga se može ustvrditi da je najbitnija karakteristika financijskog leasinga stjecanje vlasništva nad objektom leasinga, te s vlasništvom, svi rizici i koristi nad objektom leasinga se prenose s davatelja na primatelja leasinga. Primatelju leasinga se jamči povrat njegovog uloženog kapitala, a rizici koji su povezani s leasingom su tehnološka zastarjelost i neiskorištenost kapaciteta predmeta leasinga. Nadalje, financijski leasing je jako sličan kreditu, a u Hrvatskoj se ova dva pojma često i izjednačuju. Međutim, bitna razlika između kredita i financijskog leasinga je ta što se vlasništvo nad predmetom kod kredita prenosi s davatelja na primatelja čim se dogodi isporuka dobra, a što se tiče financijskog leasinga prijenos vlasništva se događa tek nakon što je predmet leasinga u potpunosti otplaćen. Također, financijski leasing ima obilježja **kupoprodaje**. To je zato što je primatelj leasinga prihvatio obvezu plaćanja iznosa predmeta leasinga, a zauzvrat ima pravo na njegovo korištenje za određenu dobit. Što se tiče računovodstvenog evidentiranja, u bilanci se imovina evidentira kao dugotrajna imovina, amortizira se čime se povećavaju troškovi i smanjuje osnovica za obračun poreza na dobit. Nastaje dugoročna obveza koja se otplaćivanjem naknade smanjuje, a kamate su priznate kao trošak.

¹⁶ Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.), čl. 5., izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [15.07.2021]

Kada se sve sažme, temeljna obilježja financijskog leasinga su:

1. Primatelj leasinga ima opciju kupnje objekta leasinga po cijeni koja će u trenutku izvršenja te kupnje biti manja od stvarne vrijednosti objekta leasinga.
2. Vlasništvo nad objektom leasinga se prenosi na primatelja leasinga, a time i svi pripadajući rizici i koristi. Vlasništvo nad objektom leasinga primatelj stječe tek nakon završetka ili isteka ugovora o leasingu odnosno nakon što je predmet otplaćen.
3. Naknada koja se periodično plaća za objekt leasinga jednaka je ili veća cjelokupnoj vrijednosti objekta leasinga.
4. Jedna od koristi koja proizlazi iz financijskog leasinga je ta da se njegovo trajanje najvećim dijelom odnosi na korisni vijek trajanja ugovorenog objekta leasinga, odnosno vijek amortizacije je kraći od trajanja leasinga.

Operativni leasing podrazumijeva vrstu ugovornog odnosa u kojem primatelj leasinga plaća periodičku naknadu davatelju leasinga za korištenje predmeta leasinga, ali ta naknada ne mora uzimati u obzir fer vrijednost tog predmeta. Također, primatelj leasinga nema pravo na opciju kupnje, odnosno ne može steći vlasništvo nad predmetom leasinga. Drugim riječima, najčešći predmeti operativnog leasinga su prijevozna sredstva poput autobusa, kamiona koji se uglavnom upotrebljavaju u gospodarske svrhe, zatim uredska oprema. Koristi i rizici povezani s vlasništvom većinom snosi davatelj leasinga, koji također snosi i troškove amortizacije.¹⁷ Zbog svih tih karakteristika, ova vrsta leasinga je najčešće povezana s najmom. Obveza plaćanja nastaje sukladno dospijeću naknada. Kod operativnog leasinga najčešći predmet leasinga su investicijska dobra čiji je vijek amortizacije duži od trajanja leasinga, odnosno trajanje leasinga može premašiti korisni vijek trajanja objekta leasinga, prema tome primatelj leasinga kroz kraće ugovore nastoji vremenski skratiti trajanje leasinga. S računovodstvenog aspekta, dugotrajna imovina i dugoročne obveze se ne evidentiraju u bilanci što se odražava na pokazatelje zaduženosti poduzeća. Naknada se evidentira kao trošak, a time se smanjuje osnovica za obračun poreza na dobit.¹⁸

¹⁷ Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.), čl. 5., izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [15.07.2021]

¹⁸ Krznar, M. (2015.): Računovodstveni porezni tretman leasinga – zakonska regulativa, Diplomski rad, Ekonomski fakultet Zagreb

Također, obzirom na broj i položaj subjekta leasing, moguće je razlikovati:¹⁹

- izravni leasing,
- neizravni leasing,
- povratni leasing (engl. sale and lease back).

U **izravnom leasingu** se pojavljuju dva subjekta te jedan ugovorni odnos. Subjekti su primatelj (najmoprimac) te davatelj (najmodavac) predmeta leasinga, a davatelj je ujedno i dobavljač predmeta leasinga.

U **neizravnom leasingu** se pojavljuju tri sudionika i dva ugovorna odnosa. Dobavljač prodaje predmet leasinga leasing društvu te sklapaju kupoprodajni ugovor. Dalje, leasing društvo taj predmet daje u leasing, zakup ili najam primatelju (korisniku) leasinga čime oni sklapaju ugovor o leasingu.

Povratni leasing ili Sale and lease back označava prodaju i povratni najam. To je oblik posla u kojem vlasnik objekta leasinga prodaje objekt davatelju leasinga, a zatim mu davatelj taj isti objekt daje u leasing za određenu naknadu. Prema tome, trenutni vlasnik objekta leasinga je budući korisnik (primatelj) leasinga.

S obzirom na **predmet leasinga** prisutna je podjela na:

- leasing nekretnina,
- leasing kompletnih postrojenja,
- leasing investicijske opreme i slično.

Na temelju **dužine trajanja leasinga**:²⁰

- kratkoročni (do 3 godine),
- srednjoročni (od 3-7 godina),
- dugoročni (preko 7 godina).

¹⁹ Narodne novine, (2013.) : Zakon o leasingu, čl. 5., izdanje NN 141/13 , [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [15.07.2021.]

²⁰ Potnik – Galić K. (2004): Komparativna analiza financiranja leasingom, Diplomski rad, Ekonomski fakultet Zagreb

3.2. Usporedba leasing poslova sa sličnim pravnim poslovima

Leasing ugovori imaju dosta sličnosti s drugim ugovorima, poput ugovora o kreditu, najmu, zakupu te zakupu uz obećanje prodaje. Od navedenih, leasing je najbliži najmu, dok se u praksi najčešće poistovjećuje s kreditom. U nastavku su navedene sličnosti i razlike leasing poslova sa sličnim pravnim poslovima.

1. Kredit

Možda najbliži izvor financiranja leasingu je kredit. U Hrvatskoj se pojmovi leasing i kredit često izjednačuju te ih je teško razlikovati. Korisnik ili primatelj kredita i banka sklapaju ugovor o kreditu, kojim banka korisniku isplaćuje ugovoreni novčani iznos za određenu namjenu, a korisnik ima obvezu banci isplatiti taj isti ugovoreni novčani iznos uz pripadajuću kamatu kroz ugovoreno vremensko razdoblje. Vlasništvo nad predmetom kredita stječe se odmah po sklopljenom ugovoru. Kod ugovora o leasingu razlika je što se vlasništvo stječe tek nakon svog vraćenog iznosa nad predmetom leasinga.²¹

2. Najam

Zajednička karakteristika najma i leasinga je ta što vlasništvo nad predmetom ne prelazi na korisnika. Iznajmljivanje je posao najma pokretnih dobara na kratki rok. Riječ je o objektima čiji je vijek amortizacije poprilično dug, pa ih društvo amortizira u potpunosti kroz često iznajmljivanje te na sebe preuzima troškove. Kod leasing poslova rok amortizacije je duži.²²

3. Zakup

Razlika između zakupa i najma je ta što najam podrazumijeva upotrebu odnosno korištenje tuđeg dobra, dok se zakupom mogu i "ubirati plodovi" od tog dobra. Kod zakupa se pojavljuju dva subjekta – zakupodavac i zakupnik. Zakupodavac ima obvezu predati ugovoreni predmet ili dobro zakupniku na korištenje, a zakupnik mu za to plaća naknadu koja se zove zakupnina. Svi uvjeti se određuju ugovorom o zakupu.²³

²¹ Korica, M. (2011.) Leasing opreme. Zagreb: ISPIS d.o.o.Trговаčka akademija, str. 29.

²² Ibid. str. 27.

²³ Ibid.

4. Zakup uz obećanje prodaje

Zakupnik ima pravo na korištenje ugovorenog dobra za koje plaća zakupninu, a istekom ugovora o zakupu postaje vlasnik tog dobra. Ova vrsta poslovanja slična je leasingu, konkretno financijskom leasingu, po tome što u oba posla zakupodavac ili davatelj leasinga zadržavaju vlasništvo nad predmetima zakupa ili leasinga do isteknuća ugovora o zakupu ili leasingu, a zatim predmet nude zakupniku ili primatelju leasinga na prodaju.²⁴

3.3. Prednosti i nedostaci leasinga

Neke od **prednosti** leasinga su:²⁵

1. Brzina postupka. Leasing je vrsta posla koji se sklapa potpisivanjem samo jednog ugovora – ugovora o leasingu. Cijeli postupak ne oduzima mnogo vremena i ne zahtijeva mnogo koraka u proceduri. To je velika prednost nad kreditom, gdje se mora prikupiti brojna dokumentacija kako bi se dokazalo je li i do koje mjere fizička ili pravna osoba kreditno sposobna, što na kraju iziskuje mnogo vremena.
2. Poduzeće ne treba odmah na početku svog poslovanja izdvajati velika novčana sredstva za opremu koju će koristiti za proizvodnju svojih dobara i usluga.
3. Leasing pomaže poduzeću u bržem rastu na tržištu te stvaranju povoljnog položaja među konkurencijom.
4. Poduzeću omogućuje postizanje likvidnosti. Kod leasinga primatelj plaća ugovorenu naknadu za predmet leasinga, a tu naknadu otplaćuje od prihoda koje je ostvario upotrebom predmeta leasinga.
5. U poslovnim knjigama, točnije bilanci, ne evidentira se obveza za kredit. Tako poduzeće stvara bolji konkurentski položaj i daje dojam stabilne tvrtke bez kreditnog zaduženja, što je jako bitno za vjerovnike. Naknada se knjiži kao trošak poslovanja.

²⁴ Ibid. str. 28.

²⁵ Braovac, I., Jurić, M. (2009): Leasing u teoriji i praksi, Poslovni zbornik, Zagreb, str. 43.

Nedostatci leasinga su:²⁶

1. Poduzeće može imati poteškoća u plasmanu i prodaji svojih proizvoda zbog mogućih naglih promjena tržišnih uvjeta, čime otplaćivanje leasinga postaje otežano.
2. Pri isteku leasinga konačna cijena koju snosi primatelj leasinga može biti poprilično velika, može čak i premašiti kupovnu cijenu proizvoda jer sredstva otplate odnosno naknade sadrže uz cijenu predmeta i profit leasing društva te ostale pristojbe.
3. Primatelj ili davatelj leasinga snosi rizike nad predmetom leasinga poput tehnološke zastarjelosti i neiskorištenosti kapaciteta predmeta leasinga.

²⁶ Ibid. str. 46.

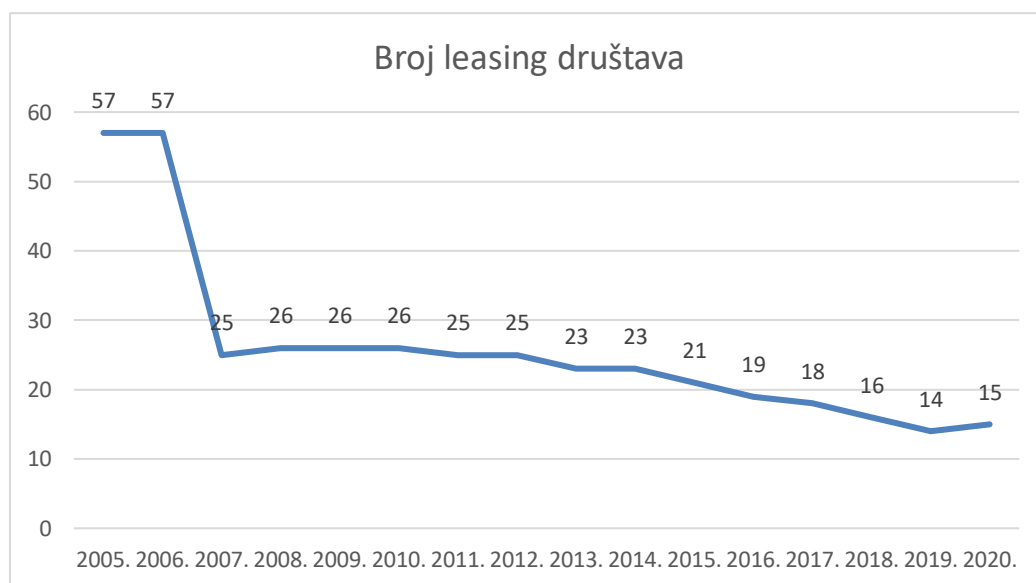
4. ANALIZA TRŽIŠTA LEASINGA U REPUBLICI HRVATSKOJ I EUROPSKOJ UNIJI

4.1. Stanje leasing tržišta u Republici Hrvatskoj

U Republici Hrvatskoj na datum 31.12.2020. poslovalo je 15 leasing društava, a to su: AGRAM LEASING d.o.o., ALD Automotive d.o.o., BKS - leasing Croatia d.o.o., Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o., HETA Asset Resolution Hrvatska d.o.o., i4next leasing Croatia d.o.o., IMPULS-LEASING d.o.o., Mercedes- Benz Leasing Hrvatska d.o.o., OTP Leasing d.d., PBZ-LEASING d.o.o., PORSCHE LEASING d.o.o., Raiffeisen Leasing d.o.o., SCANIA CREDIT HRVATSKA d.o.o. i UniCredit Leasing Croatia d.o.o.²⁷

Iz grafikona 1 vidljivo je kretanje broja leasing društava u Republici Hrvatskoj od 2005. do 2020. godine.

Grafikon 1: Broj leasing društava u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2005. do 2020. godine

Izvor: Samostalna izrada na temelju podataka preuzetih s HANFA-e, [Internet], raspoloživo na: <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/> [22.07.2021.]

HANFA provodi statistiku leasing društava od 2005. Iz grafikona 1 se može uočiti kako je 2005. i 2006. bilo najviše leasing društava, njih čak 57, dok se od iduće 2007. taj broj naglo smanjio, a

²⁷ Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), Leasing društva, [Internet], raspoloživo na : <https://www.hanfa.hr/leasing-i-factoring/registri/leasing-drustva/> [22.07.2021.]

taj trend se nastavio i idućih godina. U 2007. godini dolazi do naglog pada zbog promjene u odredbama Zakona o leasingu te obveze usklađenja leasing društava s tim odredbama. Nakon 2007. godine broj leasing društava je otprilike konstantan, međutim u 2019. je prisutan najmanji broj leasing društava u promatranom razdoblju, kako je već navedeno njih 14.

U nastavku su analizirani leasing poslovi u Republici Hrvatskoj po vrstama leasinga i po objektu leasinga. Promatrana razdoblja su 2018., 2019. i 2020. godina.

Tablica 1: Struktura portfelja leasing društava na dan 31.12.2018., 31.12.2019. i 31.12.2020. (u tis. kn)

Datum razdoblje od 01.01 Do 31.12.	Novozaključeni ugovori u razdoblju			Aktivni ugovori na dan		
	Broj novozaključenih ugovora	Vrijednost novozaključenih ugovora (u kn)	Prosječna vrijednost novozaključenih ugovora (u kn)	Broj aktivnih ugovora	Vrijednost aktivnih ugovora (u kn)	Prosječna vrijednost aktivnih ugovora (u kn)
31.12.2018.	61.706	8.814.275	143	134.088	14.964.365	112
31.12.2019.	65.453	10.183.942	156	149.862	17.054.781	114
31.12.2020.	40.425	6.582.941	163	146.285	16.254.958	111

Izvor: HANFA, Godišnje izvješće 2020., [Internet], raspoloživo na: https://www.hanfa.hr/media/6178/godisnje-izvjesce-2020_v11.pdf [26.07.2021.]

U tablici 1 prikazan je broj i vrijednost novozaključenih te aktivnih ugovora leasinga u 2018., 2019. i 2020. godini. Vrijednost novozaključenih ugovora predstavlja aktivnost tržišta leasinga. U 2018. broj novih ugovora o leasingu iznosio je 61.706, dok se u 2019. broj povećava na 65.453 što je porast od 3.747 leasing ugovora, odnosno 6.1 %. U 2020. broj pada na 40.425. Vrijednost novozaključenih ugovora u 2018. godini iznosi 8,8 milijardi kuna, u 2019. godini 10,2 milijardi kuna, što predstavlja povećanje od preko milijardu kuna, odnosno 15,5 %, dok je u 2020. vrijednost 6,5 milijardi kuna, što je smanjenje od 3,6 milijarde kuna odnosno 35,4 %, čime se može zaključiti kako nakon razdoblja jačanja gospodarskih aktivnosti dolazi do pada aktivnosti tržišta leasinga zbog utjecaja korona krize.

U 2018. broj aktivnih ugovora iznosi 134.088, dok se 2019. broj aktivnih leasing ugovora povećava na 149.862, odnosno to je povećanje od 15.774 ugovora ili 11,8 %, a u 2020. broj je manji za 3.577 ugovora ili za 2,4 %. Ukupna vrijednost aktivnih ugovora u 2018. iznosi 14,9 milijardi kuna, u 2019. iznosi 17 milijardi kuna, što je povećanje u odnosu na 2018. godinu od 2 milijarde kuna, odnosno od 14 %, a u 2020. iznosi 16,2 milijardi kuna, što je smanjenje za 799,8 milijuna kuna ili za 4,7 %.

Udio vrijednosti novozaključenih u aktivnim ugovorima u 2018. godini iznosi 58,9 %, u 2019. godini iznosi 59,7 %, a u 2020. godini iznosi 40,5 %, čime se može zaključiti da dolazi do smanjenja poslovne aktivnosti na razini djelatnosti leasinga.

Tablica 2: Broj i vrijednost novozaključenih ugovora leasing društava u 2018. 2019 i 2020. godini prema vrstama leasinga

Vrsta leasinga/ razdoblje	Broj novozaključenih ugovora u razdoblju			Vrijednost novozaključenih ugovora u razdoblju		
	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
Operativni leasing	20.483	14.853	10.392	1.493.608	1.640.408	1.246.705
Financijski leasing	41.223	50.600	30.033	7.320.667	8.543.535	5.336.236
Ukupno	61.706	65.453	40.425	8.814.275	10.183.942	6.582.941

Izvor: HANFA, Godišnje izvješće 2020., [Internet], raspoloživo na: https://www.hanfa.hr/media/6178/godisnje-izvjesce-2020_v11.pdf [26.07.2021.]

U tablici broj 2 prikazani su broj i vrijednost novozaključenih ugovora za 2018., 2019. i 2020. godinu prema vrstama leasinga. Vrijednost u operativnom leasingu je u 2019. godini u odnosu na prethodnu povećana bez obzira na smanjenje broja ugovora i to za 146,8 milijuna kuna ili 9,8 %, a u 2020. godini opet se smanjuje za 393,7 milijuna kuna ili 24 %. U financijskom leasingu situacija je ista, vrijednost je povećana u 2019. za 16,7 % u odnosu na prethodnu godinu, a u 2020. je smanjena za 37,5 %.

Tablica 3: Vrijednost novozaključenih ugovora leasing društava prema objektima leasinga u 2018., 2019. i 2020. godini (u tis. kn)

Objekt leasinga	Vrijednost novozaključenih ugovora u razdoblju					
	01.01.- 31.12.2018.	%	01.01.- 31.12.2019.	%	01.01.- 31.12.2020.	%
Nekretnine	69.067	0,8	137.398	1,4	21.103	0,3
Osobna vozila	5.458.377	62,0	6.364.199	63,0	4.075.177	62,0
Gospodarska vozila	2.030.524	23,0	2.257.394	30,2	1.424.727	21,6
Plovila	539.998	6,0	535.435	22,7	370.288	5,6
Letjelice	0	0,00	0	0,0	0	0
Postrojenja, strojevi, trans. ur. i opr.	696.362	8,0	865.364	8,5	683.931	10,4
Ostalo	15.763	0,2	24.153	0,2	7.712	0,1
Ukupno	8.810.090	100,0	10.183.943	100,0	6.582.941	100,0

Izvor: HANFA, Publikacije, [Internet], raspoloživo na: <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/> [27.07.2021.]

U tablici broj 3 prikazana je vrijednost novozaključenih ugovora u 2018., 2019. i 2020. godini prema objektu leasinga. U 2019. godini najveći broj i vrijednost u strukturi novozaključenih ugovora prema objektu leasinga imaju osobna vozila koja imaju povećanje od 905,8 milijuna kuna u odnosu na prethodnu 2018. godinu. Također, udio osobnih vozila u ukupnoj vrijednosti novozaključenih leasing ugovora je najveći i iznosi 63 %. Zatim slijede gospodarska vozila s udjelom od 30,2 %, pa plovila s 22,7 %, te postrojenja, strojevi, transportni uređaji i oprema s udjelom od 8,5 %, nekretnine s 1,4 % i ostalo s 0,2 %.

U 2020. godini dolazi do smanjenja vrijednosti novozaključenih ugovora leasing društava. Najveći udio u vrijednosti opet imaju osobna vozila s udjelom od 62 %, no dolazi do smanjenja vrijednosti od čak 2 milijarde kuna u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Slijede gospodarska vozila s udjelom od 21,6 % i smanjenjem vrijednosti od 832,6 milijuna kuna, zatim postrojenja, strojevi, transportni uređaji i oprema s udjelom od 10,4 % i smanjenjem vrijednosti od 181,4 milijuna kuna te plovila s udjelom od 5,6 % i smanjenjem vrijednosti od 165,1 milijuna kuna. Gledajući usporedno sve tri godine može se zaključiti da su udjeli po objektima leasinga relativno isti.

Tablica 4: Broj i vrijednost aktivnih ugovora leasing društava u 2018. 2019. i 2020. godini (u tis. kn)

Vrsta leasinga/ razdoblje	Broj aktivnih ugovora u razdoblju			Vrijednost aktivnih ugovora u razdoblju		
	2018.	2019.	2020.	2018.	2019.	2020.
Operativni leasing	43.426	43.399	39.582	2.523.613	2.616.111	2.431.243
Financijski leasing	90.457	106.438	106.679	12.425.489	14.438.107	13.823.383
Zajam	205	25	24	15.263	562	332
Ukupno	134.088	149.862	146.285	14.964.365	17.054.781	16.254.958

Izvor: HANFA, Godišnje izvješće 2020., [Internet], raspoloživo na: https://www.hanfa.hr/media/6178/godisnje-izvjesce-2020_v11.pdf [27.07.2021.]

U tablici broj 4 je vidljiv broj i vrijednost aktivnih leasing ugovora te njihova promjena u postotcima. Vrijednost u operativnom leasingu je u 2019. godini u odnosu na prethodnu godinu povećana i to za 92,5 milijuna kuna ili 3,7 %, a u financijskom leasingu je povećana za 2 milijarde kuna odnosno za 16,2 %. U 2020. godini očekivano dolazi do smanjenja broja i vrijednosti aktivnih ugovora o operativnom leasingu, vrijednost se smanjuje za 184,9 milijuna kuna ili 7,1%, a ista situacija je i kod aktivnih ugovora o financijskom leasingu gdje je došlo do smanjenja vrijednosti od 614,7 milijuna kuna ili 4,3 %. Leasing društvima je zabranjeno odobravanje zajmova što je doneseno zakonskom regulacijom leasinga 21.12.2006. godine. S obzirom na to

vrijednost zajmova se postupno smanjuje u ukupnoj vrijednosti aktivnih ugovora. Zajmovi se drže do isteka bez mogućnosti produljenja.

Tablica 5: Vrijednost aktivnih ugovora leasing društava prema objektima leasinga/zajma u 2019. i 2020. godini (u tis. kn)

Objekt leasinga / zajma	Vrijednost aktivnih ugovora u razdoblju				
	01.01.- 31.12.2019.	%	01.01.- 31.12.2020.	%	Promjena u % 2019./2020.
Nekretnine	960.124	5,6	739.552	4,5	-23,0
Osobna vozila	8.319.356	48,8	7.827.091	47,6	-5,9
Gospodarska vozila	4.428.745	26,0	4.173.963	25,4	-5,8
Plovila	1.085.539	6,4	1.239.402	7,5	14,2
Letjelice	127	0,0	0	0,0	0
Postrojenja, strojevi, trans. ur. i opr.	2.221.362	13,0	2.223.351	13,5	0,1
Ostalo	39.526	0,2	34.368	0,2	-13,0
Ukupno	17.054.780	100,0	16.434.641	100,0	-3,6

Izvor: HANFA, Publikacije, [Internet], raspoloživo na: <https://www.hanfa.hr/publikacije/statistika/> [30.07.2021.]

Može se zaključiti da najveći broj i vrijednost u strukturi aktivnih ugovora u 2020. godini imaju osobna vozila s iznosom od 7,8 milijardi kuna ili 47,6 % vrijednosti aktivnih ugovora. No, vrijednost im je smanjena za 492,3 milijuna kuna odnosno za 5,9 %, u odnosu na prethodnu 2019. godinu. Slijede gospodarska vozila s vrijednošću od 4,1 milijardu kuna odnosno 25,4 % vrijednosti aktivnih ugovora, te također imaju pad od 5,8 %. Iza njih je kategorija postrojenja, strojevi, transportni uređaji i oprema s udjelom od 13,5 % i vrijednošću od 2,2 milijarde kuna. Plovila imaju najveći rast u 2020. godini u odnosu na prethodnu i to 14,2 %. Imaju 1,2 milijardi kuna vrijednosti i udio od 7,5 % u ukupnoj vrijednosti aktivnih ugovora. Nekretnine imaju vrijednost od 739,5 milijuna kuna i udio od 4,5 % ukupnoj vrijednosti, no ova kategorija ima

najveći pad u 2020. godini i to 23 %. Vrijednost aktivnih ugovora prema objektu leasinga za 2018. godinu nisu iskazani na stranici HANFA – e.

Važno je i objasniti broj i udio aktivnih i novozaključenih ugovora prema **sektoru**. Klasifikacija leasinga prema sektoru je sljedeća: nefinancijske institucije, financijske institucije, državne jedinice, neprofitne institucije, stanovništvo i nerezidenti.

Što se tiče novozaključenih ugovora o operativnom leasingu, najveći broj sklopljenih ugovora u 2020. godini imaju nefinancijske institucije odnosno trgovačka društva, te imaju udio od čak 85,4% u ukupnom broju novozaključenih ugovora o operativnom leasingu prema sektoru. Slijedi stanovništvo s 8,1 %, zatim financijske institucije s 3,8 %, državne jedinice s 2,5 %, a ostatak otpada na neprofitne institucije i nerezidente. Brojevi ugovora su povećani u svim sektorima u 2020. godini u odnosu na prethodne godine. Stanje je dosta slično i kod novozaključenih ugovora o financijskom leasingu. Tako najveći broj sklopljenih ugovora opet imaju trgovačka društva s udjelom od 60 %, slijedi stanovništvo s udjelom od 38,8 %, financijske institucije s 0,6 %, a neprofitne institucije s 0,4 %, a ostatak otpada na državne jedinice i nerezidente. Opet dolazi do smanjenja broja ugovora po svim sektorima.

Što se tiče aktivnih ugovora o financijskom i operativnom leasingu udjeli su slični onima od sklopljenih novozaključenih ugovora.

4.2. Stanje leasing tržišta u zemljama Europske unije

U ovom dijelu rada analizirati će se leasing tržište u zemljama Europske unije. Većina zemalja Europske unije uključena je u istraživanje, osim Cipra, Finske, Luksemburga, Malte, Rumunjske i Hrvatske (čije je tržište analizirano u prethodnom dijelu rada). Također, za sve uključene zemlje nisu iskazani svi relevantni podatci u ovom istraživanju. Promatrana razdoblja su za 2018. i 2019. godinu.

Tablica 6: Udjeli zemalja Europske unije na tržištu leasinga

Udjeli zemalja EU na tržištu leasinga	2018. (u %)	2019. (u %)
Austrija	2,00	2,06
Belgija	2,51	2,51
Bugarska	0,27	0,27
Češka	1,18	1,00
Danska	2,34	2,16
Estonija	0,32	0,28
Francuska	14,56	15,17
Grčka	0,09	0,11
Italija	7,71	6,73
Latvija	0,21	0,19
Litva	0,52	0,42
Mađarska	0,56	0,55
Nizozemska	3,98	4,24
Njemačka	14,91	16,82
Poljska	5,02	4,36
Portugal	1,08	0,93
Slovačka	0,61	0,62
Slovenija	0,34	0,30
Španjolska	3,86	3,78
Švedska	3,63	3,37
Ujedinjeno Kraljevstvo	23,78	23,36

Izvor: Samostalna izrada na temelju podataka preuzetih s European Leasing Market 2019., [Internet], raspoloživo na: https://www.leaseurope.org/flysystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report_European%20Leasing%20Market%202019.pdf [05.08.2021.]

U tablici broj 6 su prikazani udjeli zemalja Europske unije na tržištu leasinga prikazani u postocima. Iz tablice 6 je vidljivo da najveći udio na tržištu leasinga ima Ujedinjeno Kraljevstvo. Nakon toga slijede Njemačka i Francuska. Najveći rast u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu bilježi Njemačka. Najmanji udio na tržištu leasinga ima Grčka.

Tablica 7: Vrijednost leasing tržišta po zemljama EU (u milijunima eura)

Vrijednost leasing tržišta po zemljama EU	2018. (u milijunima €)	2019. (u milijunima €)
Austrija	7.725.62	8.567.09
Belgija	9.693.30	10.397.50
Bugarska	1.057.85	1.118.74
Češka	4.543.26	4.165.25
Danska	9.031.42	8.960.77
Estonija	1.250.00	1.165.00
Francuska	56.246.00	62.954.00
Grčka	331.65	463.17
Italija	28.896.00	27.942.00
Latvija	820.41	807.00
Litva	2.003.00	1.762.00
Mađarska	2.176.95	2.276.35
Nizozemska	15.381.00	17.559.00
Njemačka	61.770.99	69.808.50
Poljska	19.382.12	18.110.46
Portugal	4.178.00	3.849.00
Slovačka	2.408.00	2.554.00
Slovenija	1.305.51	1.264.88
Španjolska	14.906.61	15.692.96
Švedska	14.031.08	13.980.32
Ujedinjeno Kraljevstvo	77.794.98	96.902.38

Izvor: Samostalna izrada na temelju podataka preuzetih s European Leasing Market 2019., [Internet], raspoloživo na: [https://www.leaseurope.org/flysystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report European%20Leasing%20Market%202019.pdf](https://www.leaseurope.org/flysystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report%20European%20Leasing%20Market%202019.pdf) [05.08.2021.]

U tablici broj 7 vidljivi su podatci o vrijednosti leasing tržišta po zemljama Europske unije zasebno. Najveću vrijednost leasing tržišta ima Ujedinjeno Kraljevstvo, a veliki rast bilježe i Njemačka te Francuska. Najmanju vrijednost leasing tržišta u milijunima eura bilježi Grčka. Rezultati tablice 7 potvrđuju rezultate iz prethodne tablice 6.

Tablica 8: Vrijednost sklopljenih leasing ugovora o opremi po zemljama EU (u milijunima eura)

Vrijednost sklopljenih leasing ugovora o opremi po zemljama EU	2018. (u milijunima €)	2019. (u milijunima €)
Austrija	7.285.76	8.100.00
Belgija	8.991.60	9.672.20

Bugarska	1.047.90	1.111.77
Češka	4.417.44	4.057.27
Danska	8.891.35	8.809.96
Estonija	1.250.00	1.165.00
Francuska	51.839.00	58.141.00
Grčka	301.76	335.15
Italija	24.743.00	24.104.00
Latvija	820.41	807.00
Litva	1.989.00	1.754.00
Mađarska	2.165.15	2.251.60
Nizozemska	15.381.00	17.559.00
Njemačka	60.408.55	68.146.07
Poljska	19.159.26	17.916.02
Portugal	3.076.00	3.003.00
Slovačka	2.347.00	2.494.00
Slovenija	1.292.15	1.257.38
Španjolska	14.116.63	14.742.23
Švedska	14.024.25	13.972.67
Ujedinjeno Kraljevstvo	77.794.98	96.902.38

Izvor: Samostalna izrada na temelju podataka preuzetih s European Leasing Market 2019., [Internet], raspoloživo na: [https://www.leaseurope.org/flysystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report European%20Leasing%20Market%20202019.pdf](https://www.leaseurope.org/flysystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report%20European%20Leasing%20Market%20202019.pdf) [05.08.2021.]

U tablici broj 8 prikazana je vrijednost sklopljenih leasing ugovora o opremi po zemljama Europske unije te je iz nje vidljivo da najveću vrijednost ugovora ima Ujedinjeno Kraljevstvo. Za Ujedinjeno Kraljevstvo u ovom istraživanju je praćena samo vrijednost leasing ugovora o opremi, pa su to i sveukupni rezultati za ovu zemlju (bez vrijednosti leasing ugovora o nekretninama). Slijede Njemačka, Francuska, Italija, Švedska, Poljska i Nizozemska. Najmanju vrijednost leasing ugovora o opremi ima Grčka, zatim Latvija i Bugarska.

Tablica 9: Broj sklopljenih leasing ugovora o opremi po zemljama EU

Broj sklopljenih leasing ugovora o opremi po zemljama EU	2018.	2019.	Promjena (u%)
Austrija	261.318	266.222	-1,88
Belgija	105.159	113.740	8,16
Češka	157.564	120.781	-23,34
Danska	241.371	230.980	-4,30
Estonija	46.165	45.852	-0,68
Francuska	2.025.630	2.224.839	9,83
Grčka	2.075	1.438	-30,70
Italija	705.187	693.492	-1,66
Litva	135.762	160.287	18,06
Nizozemska	357.074	391.495	9,64
Njemačka	1.753.440	1.988.985	13,43
Poljska	508.757	/	/
Portugal	93.432	92.307	-1,20

Slovačka	83.276	85.262	2,38
Slovenija	58.299	56.486	-3,11
Španjolska	249.002	261.781	5,13
Švedska	693.069	677.093	-2,31
Ujedinjeno kraljevstvo	/	576.289	/

Izvor: Samostalna izrada na temelju podataka preuzetih s European Leasing Market 2019., [Internet], raspoloživo na: https://www.leaseurope.org/flsystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report_European%20Leasing%20Market%202019.pdf [06.08.2021.]

U tablici broj 9 prikazani su podatci o broju sklopljenih leasing ugovora o opremi po zemljama Europske unije u milijunima eura te promjena u postotcima u odnosu na dvije usporedne godine, 2018. i 2019. godinu. Najveći broj sklopljenih leasing ugovora o opremi sklopila je Francuska, zatim slijedi Njemačka. Najmanji broj sklopljenih ugovora ima Grčka. Najveći rast broja sklopljenih ugovora ima Litva, a najveći pad Grčka.

Tablica 10: Vrijednost sklopljenih leasing ugovora o nekretninama po zemljama EU (u milijunima eura)

Vrijednost sklopljenih leasing ugovora o nekretninama po zemljama EU	2018. (u milijunima €)	2019. (u milijunima €)
Austrija	439.87	467.09
Belgija	701.70	725.30
Bugarska	9.95	6.97
Češka	125.82	107.99
Danska	140.07	150.82
Francuska	4.407.00	4.813.00
Grčka	29.89	128.02
Italija	4.153.00	3.838.00
Litva	14.00	8.00
Mađarska	11.80	24.74
Njemačka	1.362.44	1.662.43
Poljska	222.86	194.43
Portugal	1.102.00	846.00
Slovačka	61.00	60.00
Slovenija	13.36	7,50
Španjolska	789.98	950.73
Švedska	6.82	7.65

Izvor: Samostalna izrada na temelju podataka preuzetih s European Leasing Market 2019., [Internet], raspoloživo na: https://www.leaseurope.org/flsystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report_European%20Leasing%20Market%202019.pdf [07.08.2021.]

U tablici broj 10 vidljivo je da je najveća vrijednost sklopljenih leasing ugovora o nekretninama u milijunima eura na tržištu Europske unije u Francuskoj. Slijedi Italija, Njemačka i Španjolska.

Najmanja vrijednost sklopljenih leasing ugovora o nekretninama u milijunima eura je na leasing tržištu Bugarske, zatim Slovenije i Švedske.

Tablica 11: Broj sklopljenih leasing ugovora o nekretninama po zemljama EU

Broj sklopljenih leasing ugovora o nekretninama po zemljama EU	2018.	2019.	Promjena (u%)
Austrija	81	69	-14,81
Belgija	291	277	-4,81
Češka	24	32	33,33
Francuska	1.468	1.482	0,95
Grčka	14	16	14,29
Italija	4.558	4.079	-10,51
Litva	68	36	-47,06
Mađarska	124	724	483,87
Njemačka	127	123	-3,15
Poljska	96	/	/
Slovačka	83	75	-9,64
Slovenija	89	61	-31,46
Španjolska	1.157	1.156	-0,09
Švedska	162	92	-43,21

Izvor: Samostalna izrada na temelju podataka preuzetih s European Leasing Market 2019., [Internet] raspoloživo na: https://www.leaseurope.org/flsystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report_European%20Leasing%20Market%202019.pdf [07.08.2021.]

Prema broju sklopljenih ugovora o nekretninama po zemljama EU, prikazanim u tablici 11, na prvom mjestu je Italija. Slijede je Francuska i Španjolska. Najveći rast u 2019. godini u odnosu na 2018. godinu ima Mađarska s porastom od čak 483,87 %. Najveći pad po broju sklopljenih ugovora o nekretninama ima Litva.

5. ANALIZA POSLOVANJA ODABRANIH LEASING DRUŠTAVA

U nastavku rada analizirati će se poslovanje dvaju odabranih leasing društava pomoću financijskih pokazatelja – Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. koji u ukupnoj aktivni ima 16,2 % i Porsche Leasing d.o.o., koji ima 14,2 %, čime su na drugom i trećem mjestu po vrijednosti i udjelu aktive na leasing tržištu u Republici Hrvatskoj u 2020. godini, što je i kriterij prema kojem se uspoređuje poslovanje ova dva leasing društva. Izračun i usporedba pokazatelja ova dva leasing društva provedena je za 2020. godinu.

Analiza odabranih društava provest će se putem financijskih pokazatelja. Financijski pokazatelji ili pokazatelji analize financijskih izvještaja su racionalni ili odnosni brojevi čija se jedna ekonomska veličina stavlja u odnos s drugom ekonomskom veličinom. Kako bi se izračunali financijski pokazatelji potrebno je proučiti i analizirati podatke iz financijskih izvještaja poduzeća, a ti pokazatelji su relevantni indikatori o uspješnosti poslovanja određene tvrtke te se na temelju tih informacija i podataka donose pravilne poslovne odluke.²⁸

Financijski pokazatelji koji se upotrebljavaju za analizu poslovanja u djelatnosti leasinga su:

1. Pokazatelji likvidnosti
2. Pokazatelji zaduženosti
3. Pokazatelji aktivnosti
4. Pokazatelji ekonomičnosti
5. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji su dobiveni na temelju osnovnih financijskih izvještaja odabranih poduzeća, a to su izvještaj o sveubuhvatnoj dobiti ili račun dobiti i gubitka te izvještaj o financijskom položaju ili bilanca.

²⁸ Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Mashmedia, Zagreb, str.243., 244.

5.1. Podaci o poslovanju odabranih leasing društava

5.1.1. Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o.

Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. Zagreb²⁹ počeo je 1997. godine s radom na hrvatskom tržištu. Sjedište Erste Leasing-a je u Zagrebu. Vlasničku strukturu u omjeru od 50:50 dijele Steiermärkische Bank und Sparkassen Aktiengesellschaft, Graz i Erste & Steiermärkische Bank d.d., Zagreb. Temeljni kapital ovog društva iznosi 1.000.000 kuna. Djelatnosti koje Erste Leasing obavlja su: poslovi financijskog leasinga, poslovi operativnog leasinga i prodaja objekata koji su u vlasništvu leasing društva (posredovanje u prodaji). Erste Leasing zaključno s 2020. godinom broji 102 zaposlenika te posluje u sedam poslovnih jedinica diljem Republike Hrvatske (uz centralu u Zagrebu): Split, Zadar, Dubrovnik, Osijek, Varaždin, Pula i Rijeka.

5.1.2. Porsche Leasing d.o.o.

Porsche Leasing d.o.o.³⁰ je poduzeće specijalizirano za financiranje motornih vozila, a s radom na hrvatskom tržištu započinje 2001. godine. Sjedište Porsche Leasinga je u Zagrebu. Temeljni kapital ovog leasing društva iznosi 116.310.000 kuna. Prvo Porsche Leasing poduzeće je osnovano 1966. godine u Salzburgu, Austrija. 1985. poduzeće prerasta u visokospecijaliziranu financijsku instituciju pod nazivom Porsche Bank AG. Glavna djelatnost institucije je prodaja automobila. Porsche se početkom 1990-tih počinje širiti na zemlje srednje i jugoistočne Europe jer na vrijeme prepoznaje povoljne prilike koje su se stvorile zbog političkih promjena u tim zemljama. Kasnije kreće širenje i na zemlje Južne Amerike. Djelatnosti koje Porsche Leasing obavlja su: poslovi financijskog leasinga, poslovi operativnog leasinga te i prodaja objekata koji su u vlasništvu leasing društva (posredovanje u prodaji). Porsche Leasing d.o.o. u Republici Hrvatskoj ima 19 podružnica i 18 poslovnica. Zaključno s 2020. godinom u društvu je zaposleno 82 djelatnika.

²⁹ Fina, RGFI – javna objava, [Internet], raspoloživo na: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp> [17.08.2021.]

³⁰ Fina, RGFI – javna objava, [Internet], raspoloživo na: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp> [17.08.2021.]

5.2. Pokazatelji likvidnosti

Pokazatelji likvidnosti mjere sposobnost poduzeća da u kratkom roku podmire svoje kratkoročne obveze.³¹ Likvidnost se može pratiti pomoću nekoliko pokazatelja/koficijenata. U tablici 12 prikazani su pokazatelji likvidnosti s izračunanim za dva analizirana leasing društva.

Tablica 12: Izračun pokazatelja likvidnosti za dva leasing poduzeća za 2020. godinu

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA	ERSTE LEASING	PORSCHE LEASING
Koeficijent tekuće likvidnosti	Kratkotrajna imovina / Kratkoročne obveze	852.420.502 / 776.277.025 = 1,0981	720.175.307 / 1.891.398.245 = 0,3808
Koeficijent ubrzane likvidnosti	(Novac + Potraživanja) / Kratkoročne obveze	(4.988.463 + 836.410.558) / 776.277.025 = 1,0839	(24.822.872 + 638.122.513) / 1.891.398.245 = 0,3505
Koeficijent trenutne likvidnosti	Novac / Kratkoročne Obveze	4.988.463 / 776.277.025 = 0,0064	24.822.872 / 1.891.398.245 = 0,0131
Koeficijent financijske stabilnosti	Dugotrajna imovina / (Kapital i rezerve + Dugoročne obveze)	1.961.323.669 / (391.774.852 + 1.645.692.293) = 0,9626	2.479.799.153 / (345.407.509 + 963.168.755) = 1,8950

Izvor: Samostalna izrada

³¹ Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Mashmedia, Zagreb, str.248

Koeficijent tekuće likvidnosti pokazuje koliko su tekuće obveze pokrivena tekućom imovinom. Vrijednost pokazatelja bi trebala biti 2 ili veća od 2, odnosno poduzeće mora imati barem dvostruko više tekuće imovine od tekućih obveza ukoliko želi održati likvidnost na normalnoj razini.³²

Kod Erste Leasinga koeficijent tekuće likvidnosti iznosi 1,09, dok kod Porsche Leasinga iznosi 0,38; što znači da ni jedno ni drugo poduzeće ne zadovoljava uvjet da je kratkotrajna imovina barem dvostruko veća od kratkoročnih obveza. Ipak, specifičnost leasing djelatnosti je ta da se ona u potpunosti oslanja na tuđe izvore financiranja zbog čega dolazi do velikog iznosa kratkoročnih obveza pa ovaj kriterij leasing društva u većini slučajeva mogu teško zadovoljiti.³³

Koeficijent ubrzane likvidnosti pokazuje koliko su tekuće obveze pokrivena tekućom imovinom umanjenom za zalihe jer su zalihe nižeg stupnja likvidnosti od novca i potraživanja odnosno potrebno im je više vremena da se pretvore u novac. Važno je da su potraživanja visokog stupnja naplativosti. Vrijednost bi trebala biti 1 ili veća od 1.³⁴

Erste Leasing ima koeficijent ubrzane likvidnosti 1,08 što znači da je ovo društvo sposobno iz novca i brzo unovčivih sredstava pokriti kratkoročne obveze, dok Porsche Leasing ima vrijednost pokazatelja manje od 1, točnije 0,35, što znači da društvo nije sposobno iz novca i brzo unovčivih sredstava pokriti kratkoročne obveze.

Koeficijent trenutne likvidnosti ukazuje na sposobnost poduzeća da iz najlikvidnijih sredstava podmiri tekuće obveze, a ta najlikvidnija imovina je novac. Ovaj pokazatelj nema referentne vrijednosti, no bilo bi bolje da je što veći. Ipak, korisnika informacija lako može dovesti u zabludu jer ako je na dan izračunavanja ovog koeficijenta došlo do velike uplate novcane žiro račun, može ispasti visok te korisnik može donijeti pogrešan zaključak.³⁵

Koeficijent trenutne likvidnosti kod Erste Leasinga iznosi 0,006, dok kod Porsche Leasinga iznosi 0,01 što pokazuje da su kratkoročne obveze relativno malo pokrivena novcem, no ovaj koeficijent nije najpouzdaniji te lako može dovesti do pogrešnog zaključka.

³² Ibid. str. 249.

³³ Sever Mališ, S., Kalčićek, I. (2016.): Utjecaj modela financijskog izvještavanja na sigurnost i uspješnost poslovanja najmoprimaca i leasing društava, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 14, br. 2.

³⁴ Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF Plus d.o.o., Zagreb, str. 73.

³⁵ Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L. (2008): op. cit, str. 248.

Koeficijent financijske stabilnosti pokazuje u kojem se omjeru dugotrajna imovina financira iz dugoročnih izvora. Trebao bi biti 1 ili manji od 1. Poduzeće dio svoje kratkotrajne imovine mora financirati iz dugoročnih izvora. Što je vrijednost ovog pokazatelja manja, to je likvidnost i financijska stabilnost veća odnosno povećava se učešće radnog kapitala. Ako je vrijednost koeficijenta veća od 1 to znači da poduzeće ima deficit radnog kapitala odnosno poduzeće dio svoje dugotrajne imovine financira iz kratkoročnih izvora.³⁶

Koeficijent financijske stabilnosti kod Erste Leasinga iznosi 0,9, dok kod Porsche Leasinga iznosi 1,8 čime se može zaključiti da Erste Leasing ima bolju razinu financijske stabilnosti.

5.3. Pokazatelji zaduženosti

Pojam zaduženosti označava korištenje tuđih sredstava za financiranje. Pokazatelji izračunavaju stupanj korištenja financijske poluge (koliko se poduzeće financira iz vlastitih, a koliko iz tuđih izvora sredstava). Prezaduženo poduzeće teško opstaje na tržištu, suočava se s rizikom bankrota i gubi financijsku stabilnost.

U tablici broj 13 prezentirani su pokazatelji zaduženosti za dva analizirana leasing društva.

Tablica 13: Izračun pokazatelja zaduženosti za dva leasing društva

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA	ERSTE LEASING	PORSCHE LEASING
Koeficijent zaduženosti	Ukupne obveze / Ukupna Imovina	2.421.969.318 / 2.813.744.172 = 0,8608	2.854.567.000 / 3.199.974.461 = 0,8921
Koeficijent vlastitog Financiranja	Glavnica / Ukupna imovina	391.774.852 / 2.813.744.172 = 0,1392	345.407.509 / 3.199.974.461 = 0,1079
Koeficijent financiranja	Ukupne obveze / Glavnica	2.421.969.318 / 391.774.852 = 6,1820	2.854.567.000 / 345.407.509 = 8,2643

³⁶ Ibid. str. 250.

Faktor zaduženosti	Ukupne obveze / (Neto dobit ili gubitak + Amortizacija)	2.421.969.318 / (22.898.956 + 67.495.748) =	2.854.567.000 / (21.032.665 + 223.341.155) =
		26,7933	11,6811
Pokriće troškova kamata	Dobit prije poreza i kamata / Kamate	54.867.470 / 26.897.205 =	59.789.759 / 31.425.771 =
		2,0399	1,9026
Stupanj pokrića I.	Glavnica / Dugotrajna Imovina	391.774.852 / 1.961.323.669 =	345.407.509 / 2.479.799.153 =
		0,1998	0,1393
Stupanj pokrića II.	(Glavnica + Dugoročne obveze) / Dugotrajna Imovina	(391.774.852 + 1.645.692.293) / 1.961.323.669 =	(345.407.509 + 963.168.755) / 2.479.799.153 =
		1,0388	0,5277

Izvor: Samostalna izrada

Koeficijent zaduženosti pokazuje koliko se imovine nabavilo zaduživanjem odnosno koliki se dio imovine financira iz tuđih izvora. Referenta vrijednost pokazatelja je 50%, s tim da je boljeda je što niži. Što je vrijednost veća postoji veća mogućnost da poduzeće neće moći vraćati dugove, odnosno postoji veći rizik ulaganja u društvo.³⁷

Kod Erste Leasinga 86 % ukupnih obveza financirano je iz tuđih sredstava dok kod Porsche leasinga čak i više, 89 %. Može se zaključiti kako su pokazatelji puno viši od iskustveno idealnog stupnja zaduženosti (od 50%), no koeficijenti su ipak u skladu s djelatnosti leasinga jer se posao leasinga primarno financira iz tuđih izvora.

Koeficijent vlastitog financiranja pokazuje koliko se imovine financira iz vlastitih izvora (vlastitog kapitala), a poželjno je da je vrijednost ovog pokazatelja veća od 50 %.³⁸

Vidljivo je iz tablice 13 da se oba društva financiraju puno manje iz vlastitog kapitala nego iz tuđih izvora financiranja i to Erste Leasing 13%, a Porsche Leasing 11%. Kako je već navedeno, ovakvi rezultati su u skladu s leasing djelatnošću s obzirom na prirodu posla (davanje u najam).

Koeficijent financiranja prikazuje odnos ukupnih obveza i glavnice te je poželjno da pokazatelj bude što niži (niži od 1). Koeficijent je kod oba poduzeća visok, a već je kod prethodna dva koeficijenta objašnjeno zašto je to tako. **Faktor zaduženosti** pokazuje broj godina potrebnih za pokriće postojećih obveza ako se poslovanje nastavi s jednakim rezultatima. Granična vrijednost

³⁷ Dropulić I. (2016.): Menadžersko računovodstvo, interna skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 43.

³⁸ Vidučić, Lj (2006): Financijski menadžment, V. dopunjeno izdanje, RRif Plus, Zagreb Zagreb, str.390.

je 5 godina, s tim da bi bilo bolje da je što niža. Poduzetnik kojem treba duže od 5 godina da iz dobiti nakon oporezivanja amortizacije pokrije svoje obveze prekomjerno je zadužen.³⁹ Faktor zaduženosti kod Erste Leasinga iznosi 26,79 što znači da je ovom društvu potrebno 27 godina da podmiri svoje obveze iz dobiti nakon oporezivanja i amortizacije, dok kod Porsche Leasinga iznosi 11,68, što znači da tom društvu treba 12 godina da podmiri svoje obveze, što znači da su oba društva prekomjerno zadužena.

Pokriće troškova kamata odražava koliko su puta kamate pokrivena s dobiti prije poreza i kamata te je poželjno da je pokazatelj što veći.

Kod Erste Leasinga rezultat iznosi 2,0, što znači da su kamate pokrivena 2 puta s dobiti prije poreza i kamata. Kod Porsche Leasinga vrijednost pokazatelja je 1,9, što znači da su kamate pokrivena s dobiti prije poreza i kamata 1,9 puta. Može se zaključiti da Erste Leasing ima bolju pokrivenost troškova kamata.

Stupanj pokrića I. odražava pokrivenost dugotrajne imovine kapitalom, a vrijednost pokazatelja bi trebala biti 1 ili veća od 1. Stupanj pokrića I. Erste Leasinga iznosi 0,20, dok Porsche Leasinga iznosi 0,14, što bi značilo da ni jedno ni drugo društvo nemaju dobru pokrivenost dugotrajne imovine kapitalom s obzirom da ne prelaze referentnu vrijednost.

Stupanj pokrića II. pokazuje pokriće dugotrajne imovine dugoročnim izvorima financiranja. Poželjno je da je pokazatelj što veći odnosno veći od 1. Stupanj pokrića II. Erste Leasinga iznosi 1,04 što znači da je dugotrajna imovina pokrivena dugoročnim izvorima financiranja za 1,04 puta. Stupanj pokrića II. Porsche Leasinga iznosi 0,53, što znači da je dugotrajna imovina pokrivena za 0,53 puta dugoročnim izvorima financiranja, a s obzirom da je vrijednost pokazatelja manji od 1, može se zaključiti da rezultat nije povoljan.

5.4. Pokazatelji aktivnosti

Pokazatelji aktivnosti ukazuju na brzinu cirkulacije imovine u poslovnim procesima. Računa se na temelju odnosa prometa i prosječnog stanja. Također, izražavaju u različitim oblicima relativnu veličinu kapitala koja podržava obujam poslovnih transakcija.⁴⁰

U tablici 14 predstavljeni su pokazatelji aktivnosti.

³⁹ Dropulić I. (2016.): Menadžersko računovodstvo, interna skripta, Ekonomski fakultet Split, Split, str. 53.

⁴⁰ Žager K., Mamić Sačer I., Sever S., Žager L. (2008): op.cit. 251.

Tablica 14: Izračun pokazatelja aktivnosti za dva leasing društva

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA	ERSTE LEASING	PORSCHE LEASING
Koeficijent obrtaja ukupne imovine	Ukupni prihod / Ukupna Imovina	198.361.757 / 2.813.744.172 = 0,0705	395.063.802 / 3.199.974.461 = 0,1235
Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine	Ukupni prihod / Kratkotrajna imovina	198.361.757 / 852.420.502 = 0,2327	395.063.802 / 720.175.307 = 0,5486
Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine	Ukupni prihodi / Dugotrajna imovina	198.361.757 / 1.961.323.669 = 0,1011	395.063.802 / 2.479.799.153 = 0,1593

Izvor: Samostalna izrada

Koeficijent obrtaja ukupne imovine pokazuje koliko puta se ukupna imovina tvrtke obrne u tijeku jedne godine odnosno koliko učinkovito društvo upotrebljava svoje resurse. Pokazuje koliko novčanih jedinica prihoda stvori jedna novčana jedinica imovine. Poželjno je da pokazatelj bude što veći.⁴¹

Ovaj koeficijent kod Erste Leasing-a iznosi 0,0705 te pokazuje da 1 jedinica ukupne imovine stvori 0,0705 novčanih jedinica prihoda. Porsche Leasing ima malo veći rezultat, iznosi 0,1235 te pokazuje da 1 jedinica ukupne imovine stvori 0,1235 novčanih jedinica prihoda.

Koeficijent obrtaja kratkotrajne imovine pokazuje koliko novčanih jedinica prihoda obrne (stvara) jedna novčana jedinica kratkotrajne imovine. Pokazatelj bi u pravilu trebao biti što veći jer je cilj svakog poduzeća prodati svoje zalihe odnosno maksimizirati svoj profit.⁴²

Koeficijent Erste Leasing-a iznosi 0,2327, što znači da jedna novčana jedinica kratkotrajne imovine proizvede 0,2327 novčanih jedinica prihoda. Isti koeficijent kod Porsche Leasing-a

⁴¹ Ibid.

⁴² Ibid.

iznosi 0,5486, što znači da jedna novčana jedinica kratkotrajne imovine stvara 0,5486 novčanih jedinica prihoda.

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine pokazuje koliko novčanih jedinica prihoda stvara jedna novčana jedinica dugotrajne imovine. Poželjno je da je vrijednost pokazatelja što veća.

Koeficijent obrtaja dugotrajne imovine kod Erste Leasing-a iznosi 0,1011, što pokazuje da jedna novčana jedinica dugotrajne imovine stvara 0,1011 novčanih jedinica prihoda. Kod Porsche Leasinga vrijednost koeficijenta je 0,1593, što znači da jedna novčana jedinica dugotrajne imovine stvara 0,1593 novčanih jedinica prihoda.

5.5. Pokazatelji ekonomičnosti

Pokazatelji ekonomičnosti mjere odnos prihoda i rashoda te pokazuju koliko prihoda se ostvari po jedinici rashoda.⁴³

Tablica 15: Izračun pokazatelja ekonomičnosti za dva leasing društva

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA	ERSTE LEASING	PORSCHE LEASING
Ekonomičnost ukupnog poslovanja	Ukupni prihod / Ukupni rashod	198.361.757 / 170.391.492 = 1,1642	395.063.802 / 366.699.816 = 1,0773
Odnos kamatnih prihoda i rashoda	Kamatni prihodi / Kamatni rashodi	102.570.454 / 26.897.205 = 3,8134	96.810.996 / 31.425.771 = 3,0806
Odnos ukupnih prihoda i troškova	Ukupni prihodi / Operativni troškovi	198.361.757 / 142.907.731 = 1,3880	395.063.802 / 323.586.946 = 1,2209

Izvor: Samostalna izrada

⁴³ Ibid.

Ekonomičnost ukupnog poslovanja stavlja u odnos ukupne prihode s ukupnim rashodima promatranog razdoblja. Poželjno je da je vrijednost pokazatelja što viša. Što je pokazatelj viši to znači da poduzeće na kvalitetniji način gospodari vlastitim resursima.

Erste Leasing ima vrijednost ovog pokazatelja 1,1642, a Porsche Leasing 1,0773. Vidljivo je da je u oba slučaja pokazatelj veći od 1 što znači da ukupni prihodi nadilaze ukupne rashode.

Odnos kamatnih prihoda i rashoda odražava pokrivenost kamatnih prihoda kamatnim rashodima promatranog razdoblja te je također poželjno da je vrijednost pokazatelja što veća.

Erste Leasing ima vrijednost pokazatelja 3,8134, a Porsche Leasing 3,0806. Oba pokazatelja su veća od 1 što znači da kamatni prihodi nadilaze kamatne rashode.

Odnos ukupnih prihoda stavlja u odnos ukupne prihode te operativne troškove koji kod leasing društva uključuju ostale poslovne rashode i troškove vrijednosnog usklađenja. Poželjno je da je pokazatelj što veći.⁴⁴

Erste Leasing ima vrijednost pokazatelja 1,3880, a Porsche Leasing 1,2209. Oba pokazatelja su veća od 1 što označava to da se ukupni prihodi pokrivaju ili nadilaze operativne troškove.

5.6. Pokazatelji profitabilnosti

Pokazatelji profitabilnosti poslovanja se smatraju jednim od najvažnijih pokazatelja i svrstavaju se u najvažnije dijelove financijske analize zato što pokazuju ukupnu učinkovitost poslovanja. Mjere uspjeh društva u ostvarenju zarade. U nastavku je prikazana tablica pokazatelja profitabilnosti za dva analizirana leasing društva.

Tablica 16: Izračun pokazatelja profitabilnosti za dva leasing društva (u %)

POKAZATELJ	NAČIN IZRAČUNA	ERSTE LEASING	PORSCHE LEASING
Bruto profitna marža	Dobit prije poreza i kamata / Ukupni prihodi	54.867.470 / 198.361.757 = 27,6603%	59.789.759 / 395.063.802 = 15,1342%

⁴⁴ Sever Mališ, S., Kalčićek, I. (2016.): Utjecaj modela financijskog izvještavanja na sigurnost i uspješnost poslovanja najmoprimaca i leasing društava, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, godina 14, br. 2.

Neto profitna marža	Neto dobit + Kamate / Ukupni prihodi	22.898.956 + 26.897.205 / 198.361.757 25,1037%	21.032.665 + 31.425.771 / 395.063.802 13,2785%
Bruto rentabilnost Imovine	Dobit prije poreza i kamata / Ukupna imovina	54.867.470 / 2.813.744.172 = 1,9499%	59.789.759 / 3.199.974.461= 1,8684%
Neto rentabilnost Imovine	Neto dobit + Kamate / Ukupna Imovina	22.898.956 + 26.897.205 / 2.813.744.172 = 1,7697%	21.032.665 + 31.425.771 / 3.199.974.461 = 1,6393%
Rentabilnost glavnice	Neto dobit / Glavnica	22.898.956 / 391.774.852 = 5,8449%	21.032.665 / 345.407.509 = 6,0892%

Izvor: Samostalna izrada

Bruto profitna marža pokazuje koliko dobiti prije poreza i kamata poduzeće ostvari na jednu novčanu jedinicu ukupnih prihoda. Može biti korisna kada se politika oporezivanja često mijenja kako bi se mogla usporediti dobit u različitim razdobljima. S obzirom da se porezni sustavi država i porezne stope mijenjaju, bruto profitna marža je referentniji pokazatelj od netoprofitne marže. Poželjno je da je vrijednost pokazatelja što viša.⁴⁵

Bruto profitna marža Erste Leasing-a iznosi 27,66 % što znači da društvu nakon podmirenja svih troškova ostaje 27,66 % prihoda za financiranje dobiti prije poreza odnosno na jednu novčanu jedinicu ukupnih prihoda društvo ostvaruje 0,28 novčanih jedinica dobiti prije poreza i kamata. Ista vrijednost kod drugog društva iznosi 15,13 % što znači da leasing društvu nakon podmirenja svih troškova ostaje 15,13 % prihoda za financiranje dobiti prije poreza i kamata odnosno na jednu novčanu jedinicu ukupnih prihoda društvo ostvaruje 0,15 novčanih jedinica dobiti prije poreza i kamata.

Neto profitna marža pokazuje koliko neto dobiti poduzeće ostvari na jednu novčanu jedinicu ukupnih prihoda. Pokazatelj bi trebao biti što viši.

⁴⁵ Mijoč, I., Pekanov Starčević, D., Marinjak, M. (2016.): Analitički postupci u reviziji, RRIF 3/16, str.143.

Neto profitna marža Erste Leasinga iznosi 25,10 % što znači da društvu nakon podmirenja svih troškova ostaje 25,10 % prihoda za financiranje neto dobiti odnosno na jednu novčanu jedinicu ukupnih prihoda društvo ostvaruje 0,25 novčanih jedinica neto dobiti. Neto profitna marža Porsche Leasinga iznosi 13,28 % što znači da društvu nakon podmirenja svih troškova ostaje 13,28 % prihoda na financiranje neto dobiti odnosno na jednu novčanu jedinicu ukupnih prihoda društvo ostvaruje 0,13 novčanih jedinica neto dobiti.

Bruto rentabilnost imovine pokazuje koliko dobiti prije poreza i kamata poduzeće ostvari na jednu novčanu jedinicu ukupne imovine. Poželjna je veća vrijednost pokazatelja. Što je niža dobit po novčanoj jedinici imovine to je veći stupanj intenzivnosti imovine, a veća intenzivnost zahtijeva veće investiranje u poslovanje kako bi se ostvarila dobit tako da se može reći da ova vrijednost ovisi o djelatnosti ili industriji kojom se poduzeće bavi.⁴⁶

Bruto rentabilnost imovine Erste Leasinga za 2020. godinu iznosi 1,95 % što znači da 1 novčana jedinica imovine stvara 0,019 novčanih jedinica dobiti prije poreza i kamata. Porsche Leasing ima vrijednost ovog pokazatelja od 1,87 % što znači da 1 novčana jedinica imovine stvara 0,0187 novčane jedinice dobiti prije poreza i kamata.

Neto rentabilnost imovine pokazuje koliko neto dobiti poduzeće ostvari na jednu novčanu jedinicu ukupne imovine. Poželjna je veća vrijednost pokazatelja.

Erste Leasing ima vrijednost ovog pokazatelja od 1,77 % što znači da 1 novčana jedinica imovine stvara 0,0177 novčanih jedinica neto dobiti. Porsche Leasing ima vrijednost pokazatelja od 1,64% što znači da 1 novčana jedinica imovine stvara 0,0164 novčanih jedinica neto dobiti.

Rentabilnost glavnice pokazuje koliko neto dobiti poduzeće ostvaruje na jednu novčanu jedinicu glavnice.⁴⁷ Predstavlja možda i najvažniji pokazatelj profitabilnosti. Poželjno je da je vrijednost pokazatelja što viša. Relevantan je s aspekta investitora jer pokazuje u kojoj mjeri je dobio povrat od svog ulaganja, pa tako i budućem investitorima može biti smjernica. Ukoliko su stope profitabilnosti vlastitog kapitala ili glavnice vrlo visoke, poduzeću bi se isplatilo koristiti tuđim kapitalom, i obrnuto.

Erste Leasing ima rentabilnost glavnice od 5,84 % što znači da je ovo leasing društvo na jednu novčanu jedinicu glavnice ostvaruje 0,0584 novčanih jedinica dobiti. Porsche Leasing ima vrijednost istog pokazatelja od 6,09 % što označava to da je na jednu novčanu jedinicu glavnice društvo ostvarilo 0,0609 novčanih jedinica dobiti.

⁴⁶ Ibid.

⁴⁷ Ibid.

6. ZAKLJUČAK

Poduzeća u svome financiranju koriste različite izvore, a leasing je jedan od njih. Leasing je vrsta pravnog posla u kojem davatelj leasinga pribavlja određeno dobro te primatelju leasinga odobrava pravo korištenje tog dobra na određeni rok uz ugovorenu naknadu. Leasing predstavlja suvremeniji način financiranja i ima brojne prednosti za korisnika. Također, jedan je od načina financiranja poduzeća koji umanjuje rizik zastarijevanja imovine uzrokovan brzim napretkom tehnologije.

Prema ugovornim odredbama leasing može imati obilježja najma (operativni leasing) te kupoprodaje (financijski leasing). Razlike između ove dvije vrste leasinga su da troškove amortizacije kod operativnog leasinga snosi davatelj te također na njemu ostaje pravo vlasništva, a primatelj nema opciju kupnje predmeta leasinga te naknada koju plaća ne mora uzimati u obzir cjelokupnu vrijednost predmeta, dok su uvjeti financijskog leasinga sasvim suprotni. Kod financijskog leasinga troškove amortizacije snosi primatelj, ima opciju kupnje predmeta leasinga, te je na njega većim dijelom preneseno pravo vlasništva. Plaća naknadu koja u obzir uzima cjelokupnu vrijednost leasinga. Zakon o leasingu definira i druge vrste leasinga poput izravnog, neizravnog te povratnog leasinga. Financijski leasing je jako sličan kreditu, a operativni leasing je sličan najmu.

U radu je analizirano tržište leasinga Republike Hrvatske i Europske unije za 2018., 2019. i 2020. godinu. U Hrvatskoj posluje 15 leasing društava. Proučavajući statistike na temelju godišnjih izvješća HANFA – e može se zaključiti slijedeće: dolazi do pada aktivnosti tržišta leasinga u 2020. godini odnosno smanjenja broja i vrijednosti novozaključenih i aktivnih ugovora u odnosu na prethodne godine, što je posljedica gospodarske krize uzrokovane pandemijom koronavirusa; što se tiče novozaključenih ugovora prema vrstama leasinga veći broj, udio i vrijednost ima financijski leasing, prema objektu leasinga najveću vrijednost i udio imaju osobni automobili, a prema sektoru najveći udio imaju nefinancijske institucije odnosno trgovačka društva. Dakle, može se zaključiti, prema prezentiranim podacima o aktivnim ugovorima prema vrstama leasinga kako, kao i u prethodnom slučaju, najveći broj, udio i vrijednost ima financijski leasing, a gledajući aktivne ugovore prema objektu leasinga najveći udio i vrijednost imaju osobni automobili te prema sektoru najveći udio imaju nefinancijske institucije. Gledajući sve tri godine uzastopno vidljivo je povećanje u broju i vrijednosti sklopljenih ugovora o leasingu u 2019. u odnosu na prethodnu 2018., no u 2020. dolazi do smanjenja zbog mjera zaustavljanja gospodarske aktivnosti.

Analizirajući tržište Europske unije može se zaključiti kako najveći udio na tržištu leasinga ima Ujedinjeno Kraljevstvo, slijede Njemačka i Francuska, a najmanji udio ima Grčka, a isti poredak vrijedi i s obzirom na vrijednost leasing tržišta. Nadalje, analizirani su i podaci o vrijednosti i broju leasing ugovora o opremi i nekretninama. Najveću vrijednost ugovora o opremi bilježi tržište Ujedinjenog Kraljevstva (koje jedino prati statistiku ove grupe ugovora), a najmanju Grčka. Najveći broj leasing ugovora sklopila je Francuska, a najmanji Grčka. Što se tiče leasing ugovora o nekretninama, najveću vrijednost u milijunima eura na EU tržištu ima Francuska, a najmanju Bugarska. Najveći broj sklopljenih leasing ugovora o nekretninama ima leasing tržište Italije, dok najmanji broj ima Grčka.

Također, u radu je usporedno analizirano poslovanje dvaju odabranih leasing društava - Erste & Steiermärkische S-Leasing d.o.o. i Porsche Leasing d.o.o. Kriterij prema kojemu su odabrana dva društva je taj što imaju sličnu vrijednost i udio u aktivni, točnije nalaze se na drugom i trećem mjestu u Republici Hrvatskoj. Financijska analiza poslovanja za 2020. godinu je napravljena uz pomoć financijskih pokazatelja i to pokazatelja likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti.

Promatrajući sve ove pokazatelje može se zaključiti kako oba leasing društva imaju sve pozitivne vrijednosti. Ipak, ono što im je zajedničko je relativno mala vrijednost pokazatelja likvidnosti i visoka vrijednost pokazatelja zaduženosti. No, ovakve pojave su karakteristične za leasing djelatnost zato što se ona u potpunosti oslanja na tuđe izvore financiranja zbog čega dolazi do velikog iznosa kratkoročnih obveza. Što se tiče pokazatelja aktivnosti, pozitivnog su predznaka, no ipak relativno malih vrijednosti, a pokazatelji ekonomičnosti pokazuju da prihodi nadilaze rashode kod oba leasing poduzeća. Pokazatelji profitabilnosti su kod oba leasing društva pozitivni. Rentabilnost kapitala ili vlastite glavnice je veća od rentabilnosti imovine zato što leasing društva imaju mali udio kapitala u pasivi (s aspekta knjigovodstvene vrijednosti). To je također specifična pojava u leasing djelatnosti. Zaključno, na temelju analiziranih različitih aspekata poslovanja, može se reći da oba društva posluju uspješno.

LITERATURA

Knjige:

1. Belak, V. (1995): Menadžersko računovodstvo, RRiF Plus d.o.o., Zagreb
2. Braovac et al. (2009): Leasing u teoriji i praksi, Poslovni zbornik, Zagreb
3. Dropulić I. (2016.): Menadžersko računovodstvo, interna skripta, Ekonomski fakultet Split
4. Korica, M. (2011.): Leasing opreme, ISPIS d.o.o.Trговаčka akademija, Zagreb
5. Urukalović, D., et al. (2003.): Leasing: financiranje, oporezivanje, računovodstvo i pravo, Hrvatska zajednica računovodstva i financijskih djelatnika, Zagreb
6. Vidučić, Lj. (2006.): Financijski menadžment, V. dopunjeno izdanje, RRif Plus, Zagreb
7. Zelenika R. (2000.): Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Ekonomski fakultet u Rijeci
8. Žager, K. et al. (2008): Analiza financijskih izvještaja, Masmedia, Zagreb

Znanstveni radovi i publikacije:

1. Krznar, M.,(2015.): Računovodstveni porezni tretman leasinga – zakonska regulativa, Diplomski rad, Ekonomski fakultet Zagreb
2. Mijoč I. et al. (2016): Analitički postupci u reviziji, RRIF 3/16
3. Potnik – Galić K.(2004): Komparativna analiza financiranja leasingom, Diplomski rad, Ekonomski fakultet Zagreb
4. Sever Mališ, S. et al. (2016.): Utjecaj modela financijskog izvještavanja na sigurnost i uspješnost poslovanja najmoprimaca i leasing društava, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu

Internetski izvori:

1. Fina, RGFI – javna objava, Objavljeni izvještaji, [Internet], raspoloživo na: <https://rgfi.fina.hr/JavnaObjava-web/jsp/prijavaKorisnika.jsp> [17.08.2021.]
2. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (2020.), Publikacije, Godišnje izvješće, [Internet], raspoloživo na: https://www.hanfa.hr/media/6178/godisnje-izvjesce-2020_v11.pdf [27.07.2021.]

3. Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga (HANFA), Leasing, [Internet], raspoloživo na : <https://www.hanfa.hr/getfile.ashx/?fileId=42494> [28.06.2021.]
4. Leaseurope, Leaseurope Statistics, Annual Statistical Enquiry, [Internet], raspoloživo na: [https://www.leaseurope.org/_flysystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report European%20Leasing%20Market%202019.pdf](https://www.leaseurope.org/_flysystem/s3?file=Statistics/Summary%20Report%20European%20Leasing%20Market%202019.pdf) [07.08.2021.]
5. Zakon o leasingu, Narodne novine, (2013.), izdanje NN 141/13, [Internet], raspoloživo na: <https://www.zakon.hr/z/256/Zakon-o-leasingu> [11.07.2021.]
6. Puškarić, K. (2008.): Od faraona, preko ergela konja do financijskog i operativnog leasinga, [Internet], raspoloživo na: <http://www.poslovni.hr/trzista/od-faraona-preko-ergela-konja-do-financijskog-i-operativnog-leasinga-78554> [29.06.2021.]
7. Wikipedija, Leasing, [Internet], raspoloživo na : <https://hr.wikipedia.org/wiki/Leasing> [28.06.2021.]

POPIS GRAFIKONA

Grafikon 1: Broj leasing društava u Republici Hrvatskoj u razdoblju od 2005. do 2020. godine 18

POPIS TABLICA

Tablica 1: Struktura portfelja leasing društava na dan 31.12.2018., 31.12.2019. i 31.12.2020. (u tis. kn)	19
Tablica 2: Broj i vrijednost novozaključenih ugovora leasing društava u 2018. 2019 i 2020. godini prema vrstama leasinga	20
Tablica 3: Vrijednost novozaključenih ugovora leasing društava prema objektima leasinga u 2018., 2019. i 2020. godini (u tis. kn)	21
Tablica 4: Broj i vrijednost aktivnih ugovora leasing društava u 2018. 2019. i 2020. godini (u tis. kn)	22
Tablica 5: Vrijednost aktivnih ugovora leasing društava prema objektima leasinga/zajma u 2019. i 2020. godini (u tis. kn).....	23
Tablica 6: Udjeli zemalja Europske unije na tržištu leasinga	25
Tablica 7: Vrijednost leasing tržišta po zemljama EU (u milijunima eura).....	26
Tablica 8: Vrijednost sklopljenih leasing ugovora o opremi po zemljama EU (u milijunima eura)	26
Tablica 9: Broj sklopljenih leasing ugovora o opremi po zemljama EU	27
Tablica 10: Vrijednost sklopljenih leasing ugovora o nekretninama po zemljama EU (u milijunima eura)	28
Tablica 11: Broj sklopljenih leasing ugovora o nekretninama po zemljama EU	29
Tablica 12: Izračun pokazatelja likvidnosti za dva leasing poduzeća za 2020. godinu	32
Tablica 13: Izračun pokazatelja zaduženosti za dva leasing društva	34
Tablica 14: Izračun pokazatelja aktivnosti za dva leasing društva	37
Tablica 15: Izračun pokazatelja ekonomičnosti za dva leasing društva	38
Tablica 16: Izračun pokazatelja profitabilnosti za dva leasing društva (u %).....	39

PRILOZI

Prilog 1: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Erste Leasing – a za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020.

Opis pozicije	Bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
		u HRK	u HRK
1		2	3
PRIHODI OD KAMATA	3	103.368.169,00	102.570.454,26
Prihod od kamata - financijski leasing		99.927.227,16	100.308.420,71
Prihod od kamata - dani zajmovi		-	-
Ostali prihodi od kamata		3.440.941,84	2.262.033,55
RASHODI PO OSNOVI KAMATA	4	30.762.474,61	26.897.205,00
Kamatni rashodi za kredite primljene od domaćih banaka i financijskih institucija		3.117.746,57	2.505.628,88
Kamatni rashodi za kredite primljene od ino-banaka i financijskih institucija		27.565.189,54	24.336.416,85
Ostali kamatni rashodi		79.538,50	55.159,27
DOBIT/GUBITAK OD KAMATA		72.605.694,39	75.673.249,26
PRIHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA		3.745.751,11	3.582.285,36
RASHODI ZA PROVIZIJE I NAKNADE		819.806,06	586.556,51
DOBIT/GUBITAK OD PROVIZIJA I NAKNADA	5	2.925.945,05	2.995.728,85
OSTALI POSLOVNI PRIHODI		106.376.448,73	92.209.018,65
Prihod ostvaren po osnovi operativnog leasinga	6	96.032.511,39	82.949.415,40
Dobit od prodaje imovine - operativni leasing		-	1.501.427,11
Dobit od prodaje imovine - financijski leasing		3.506.919,74	2.979.270,41
Dobit od nadoknadivih troškova vezanih uz leasing		111.441,64	380.808,57
Dobit od tečajnih razlika		-	-
Ostali prihodi	7	6.725.575,96	4.398.097,16
OSTALI POSLOVNI RASHODI		132.052.729,65	116.841.268,18
Gubitak od prodaje imovine - operativni leasing		893.464,36	-
Gubitak od prodaje imovine - financijski leasing		-	-
Gubitak od nadoknadivih troškova vezanih uz leasing		-	-
Gubitak od tečajnih razlika	8	164.343,41	3.439.341,01
Trošak amortizacije imovine u operativnom leasingu	15	77.868.764,06	63.855.553,11
Troškovi amortizacije ostale imovine		3.093.791,86	3.640.195,47
Troškovi osoblja	9	25.603.142,00	25.185.223,62
Opći i administrativni troškovi poslovanja	10	17.210.576,98	13.141.836,40
Ostali rashodi	11	7.218.646,98	7.579.118,57
DOBIT/GUBITAK IZ OSTALIH PRIHODA I RASHODA		(25.676.280,92)	(24.632.249,53)
DOBIT/GUBITAK PRIJE TROŠKOVA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI ZA GUBITKE OD UMANJENJA		49.855.358,52	54.036.728,58
Troškovi ispravka vrijednosti za gubitke od umanjenja (troškovi vrijednosnog usklađenja)	12	1.164.228,00	26.066.463,05
DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA NA DOBIT		48.691.130,52	27.970.265,53
Porez na dobit	13	8.791.251,80	5.071.309,51
DOBIT/GUBITAK NAKON POREZA NA DOBIT		39.899.878,72	22.898.956,02
Pripisano imateljima kapitala matice		-	-
Pripisano manjinskom interesu		-	-

OSTALA SVEOBUH VATNA DOBIT	Bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
		u HRK	u HRK
1		2	3
Promjena revalorizacijskih rezervi (nekretnina, postrojenja, opreme i nematerijalne imovine)		-	-
Nerealizirani dobiti/gubici financijske imovine raspoložive za prodaju		-	-
Dobici/gubici od instrumenta zaštite novčanog toka		-	-
Aktuarski dobiti/gubici po mirovinskim planovima definiranih primanja		-	-
Dobici/gubici proizašli iz preračunavanja financijskih izvještaja inozemnog poslovanja		-	-
Porez na dobit na ostalu sveobuhvatnu dobiti		-	-
Ukupna sveobuhvatna dobit		39.899.878,72	22.898.956,02
Pripisano imateljima kapitala matice		-	-
Pripisano manjinskom interesu		-	-
Reklasifikacijske usklade		-	-

Prilog 2: Izvještaj o financijskom položaju Erste Leasing - a na dan 31. prosinca 2020.

Opis pozicije	Bilješke	Prethodna godina u HRK	Tekuća godina u HRK
1		2	3
DUGOTRAJNA IMOVINA		1.991.361.421,99	1.961.323.669,65
NEMATERIJALNA IMOVINA	14	3.438.166,64	6.934.996,75
MATERIJALNA IMOVINA		337.725.416,54	272.686.748,16
Materijalna imovina u pripremi (investicije u tijeku)		-	3.500,00
Materijalna imovina dana u operativni leasing	15	316.214.344,68	252.066.188,06
Nekretnine		-	-
Osobna vozila		237.808.195,34	221.816.326,5
Gospodarska vozila		23.234.085,39	17.364.782,22
Plovila		48.751.923,04	8.064.153,90
Letjelice		-	-
Postrojenja, strojevi, transportni uređaji i oprema		6.420.140,91	4.820.925,44
Ostalo		-	-
Ostala materijalna imovina	16	21.511.071,86	20.617.060,10
Preuzeta imovina		-	-
DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA		863.061,18	808.293,81
Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		-	-
Ulaganja u dugotrajne vrijednosne papire		33.491,61	7.435,32
Dani dugotrajni zajmovi		-	-
Dani dugotrajni depoziti		-	-
Ostala dugotrajna financijska imovina		829.569,57	800.858,49
DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA		1.637.459.424,60	1.667.115.754,25
Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	17	1.560.176.072,39	1.597.567.591,53
Ostala dugotrajna potraživanja	18	77.283.352,21	69.548.162,72
ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	29	11.875.353,03	13.777.876,68
KRATKOTRAJNA IMOVINA		913.482.586,41	850.399.165,92
ZALIHE	19	34.114.650,97	8.998.284,89
KRATKOTRAJNA POTRAŽIVANJA		867.172.366,33	836.410.558,4
Potraživanja po osnovi operativnog leasinga	20	1.110.862,21	3.494.994,59
Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	17	807.226.804,23	787.277.804,75
Potraživanja od države i drugih institucija		12.214.463,05	5.952.001,05
Ostala kratkotrajna potraživanja	18	46.620.236,84	39.685.758,01
KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA		8.372,90	1.858,82
Ulaganja u podružnice, pridružena društva i zajedničke pothvate		-	-
Ulaganja u kratkotrajne vrijednosne papire		8.372,90	1.858,82
Dani kratkotrajni zajmovi		-	-
Dani kratkotrajni depoziti		-	-
Ostala kratkotrajna financijska imovina		-	-
NOVAC NA RAČUNU I BLAGAJNI	22	12.187.196,21	4.988.463,81
PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELA NAPLATA PRIHODA		2.109.086,58	2.021.337,07
UKUPNA AKTIVA		2.906.953.094,98	2.813.744.172,64
Aktivni izvanbilančni zapisi		496.854.171,33	664.608.441,94

Opis pozicije	Bilješke	Prethodna godina	Tekuća godina
		u HRK	u HRK
1		2	3
KAPITAL I REZERVE	23	372.865.884,55	391.774.852,69
Upisani kapital		1.000.000,00	1.000.000,00
U tome u vlasništvu nerezidenata		500.000,00	500.000,00
Ostale rezerve		-	-
Kapitalne rezerve		14.736.949,60	14.736.949,6
Zadržana dobit/preneseni gubitak		317.229.056,23	353.138.947,07
Dobit/gubitak tekuće godine		39.899.878,72	22.898.956,02
REZERVIRANJA	24	13.902.540,37	13.297.610,17
DUGOROČNE OBVEZE		1.597.938.303,80	1.632.394.683,80
Obveze za dugoročne kredite ino banaka i financijskih institucija	25	1.445.634.885,41	1.504.641.386,84
Obveze za dugoročne kredite domaćih banaka i financijskih institucija	25	129.904.549,88	121.285.125,22
Obveze za predujmove po osnovi leasinga		-	-
Obveze za depozite i jamstva po osnovi leasinga	26	20.561.327,15	4.939.502,34
Obveze za izdane vrijednosne papire		-	-
Ostale dugoročne obveze		1.837.541,36	1.528.669,40
Odgođena porezna obveza		-	-
KRATKOROČNE OBVEZE		877.011.925,84	742.057.386,30
Obveze za kredite ino banaka i financijskih institucija	25	818.122.353,58	702.457.155,58
Obveze za kredite domaćih banaka i financijskih institucija	25	14.718.595,44	12.547.545,89
Obveze za kratkoročne vrijednosne papire		-	-
Obveze za predujmove po osnovi leasinga		17.207.262,08	9.535.718,89
Obveze za depozite i jamstva po osnovi leasinga	26	10.566.456,45	4.131.882,63
Ostale kratkoročne obveze	27	16.397.258,29	13.385.083,31
ODGOĐENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	27	45.234.440,42	34.219.639,68
UKUPNA PASIVA		2.906.953.094,98	2.813.744.172,64
Pasivni izvanbilančni zapisi		496.854.171,33	664.608.441,94

Prilog 3: Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti Porsche Leasing – a za razdoblje od 01.01. do 31.12.2020.

PORSCHE LEASING d.o.o.

Prilog A: Dopunski izvještaji za Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2020.

Obrazac	SD	Izvještaj o sveobuhvatnoj dobiti		
Naziv leasing društva		Porsche Leasing d.o.o.		
OIB		90275854576		
MBS		080392033		
Izvještajno razdoblje		01.01.2020 - 31.12.2020		
Izvještajno razdoblje prethodne godine		01.01.2019 - 31.12.2019		
Oznaka pozicije	Elementi zbroja	Opis pozicije	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
	2+3+4	PRIHODI OD KAMATA	84.313.033,05	96.810.995,86
2		Prihod od kamata - financijski leasing	84.313.033,05	96.810.732,97
4		Ostali prihodi od kamata	1.828,34	262,89
5	6+7+8	RASHODI PO OSNOVI KAMATA	30.812.990,34	31.425.770,95
6		Kamatni rashodi za kredite primljene od domaćih banaka i financijskih institucija	1.134.022,28	1.376.402,75
7		Kamatni rashodi za kredite primljene od ino-banaka i financijskih institucija	18.385.314,39	19.087.628,93
8		Ostali kamatni rashodi	11.293.653,67	10.961.739,27
9	1-5	DOBIT/GUBITAK OD KAMATA	53.501.871,05	65.385.224,91
10		PRIHODI OD PROVIZIJA I NAKNADA	2.710.202,09	2.701.844,88
11		RASHODI ZA PROVIZIJE I NAKNADE	13.431.144,10	11.687.099,40
12	10-11	DOBIT/GUBITAK OD PROVIZIJA I NAKNADA	10.720.942,01	8.985.254,52
13	14+...+19	OSTALI POSLOVNI PRIHODI	325.629.527,69	295.550.963,86
14		Prihod ostvaren po osnovi operativnog leasinga	312.115.118,47	280.987.729,48
15		Dobit od prodaje imovine - operativni leasing	8.060.436,31	6.183.667,17
16		Dobit od prodaje imovine - financijski leasing	984.987,23	611.747,75
17		Dobit od nadoknadivih troškova vezanih uz leasing	1.045.082,62	2.800.525,39
18		Dobit od tečajnih razlika	0,00	0,00
19		Ostali prihodi	3.423.903,06	4.967.294,07
20	21+...+29	OSTALI POSLOVNI RASHODI	320.500.159,29	286.799.420,93
23		Gubitak od nadoknadivih troškova vezanih uz leasing	0,00	0,00
24		Gubitak od tečajnih razlika	2.771.957,55	8.935.099,73
25		Trošak amortizacije imovine u operativnom leasingu	247.480.031,62	221.593.761,21
26		Troškovi amortizacije ostale imovine	1.589.765,60	1.747.394,61
27		Troškovi osoblja	20.740.641,96	22.025.574,51
28		Opći i administrativni troškovi poslovanja	18.158.278,72	17.380.805,11
29		Ostali rashodi	29.759.483,84	15.116.785,76
30	13-20	DOBIT/GUBITAK IZ OSTALIH PRIHODA I RASHODA	5.129.368,40	8.751.542,93
31	9+12+30	DOBIT/GUBITAK PRIJE TROŠKOVA ISPRAVKA VRIJEDNOSTI ZA GUBITKE OD UMANJENJA	47.910.297,44	65.151.513,32
32		Troškovi ispravka vrijednosti za gubitke od umanjnja (troškovi vrijednosnog usklađenja)	18.255.327,80	36.787.525,04
33	31-32	DOBIT/GUBITAK PRIJE POREZA NA DOBIT	29.654.969,64	28.363.988,28
34		Porez na dobit	7.703.537,56	7.331.323,01
35	33-34	DOBIT/GUBITAK NAKON POREZA NA DOBIT	21.951.432,08	21.032.665,27
38	39+...+43+44	OSTALA SVEOBUHVAATNA DOBIT	0,00	0,00
45	35+38	Ukupna sveobuhvatna dobit	21.951.432,08	21.032.665,27
48		Reklasifikacijske usklađene		

Prilog 4: Izvještaj o financijskom položaju Porsche Leasing - a na dan 31. prosinca 2020.

PORSCHE LEASING d.o.o.

Prilog A: Dopunski izvještaji za Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2020.

Obrazac	FP	Izvještaj o financijskom položaju
Naziv leasing društva	Porsche Leasing d.o.o.	
OIB	90275854576	
MBS	080392033	
Zadnji dan izvještajnog razdoblja	31.12.2020	
Zadnji dan izvještajnog razdoblja prethodne godine	31.12.2019	

Oznaka pozicije	Elementi zbroja	Opis pozicije	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
1	2+3+15+21+24	DUGOTRAJNA IMOVINA	2.412.747.707,17	2.479.799.153,72
2		NEMATERIJALNA IMOVINA	2.643.143,89	2.730.729,72
3	4+5+13+14	MATERIJALNA IMOVINA	1.180.304.413,85	1.140.379.978,37
4		Materijalna imovina u pripremi (investicije u tijeku)	3.404.782,15	9.018.379,10
5	6+...+12	Materijalna imovina dana u operativni leasing	1.175.223.722,45	1.129.709.432,78
7		Osobna vozila	1.028.365.063,14	991.721.277,80
8		Gospodarska vozila	146.858.659,31	137.988.154,98
13		Ostala materijalna imovina	1.675.909,25	1.652.166,49
15	16+...+20	DUGOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	0,00	0,00
21	22+23	DUGOTRAJNA POTRAŽIVANJA	1.208.697.293,83	1.312.106.056,73
22		Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	1.134.884.484,86	1.245.403.907,49
23		Ostala dugotrajna potraživanja	73.812.808,97	66.702.149,24
24		ODGOĐENA POREZNA IMOVINA	21.102.855,60	24.582.388,90
25	26+27+32+38	KRATKOTRAJNA IMOVINA	748.631.974,82	686.746.228,17
26		ZALIHE	68.759.878,89	23.785.917,29
27	28+...+31	KRATKOTRAJNA POTRAŽIVANJA	656.697.953,00	638.122.513,05
28		Potraživanja po osnovi operativnog leasinga	64.088.765,69	29.894.624,72
29		Potraživanja po osnovi financijskog leasinga	542.470.402,33	565.855.055,51
30		Potraživanja od države i drugih institucija	2.612.106,71	2.180.800,61
31		Ostala kratkotrajna potraživanja	47.526.678,27	40.192.032,21
32	33+...+37	KRATKOTRAJNA FINANCIJSKA IMOVINA	14.925,00	14.925,00
37		Ostala kratkotrajna financijska imovina	14.925,00	14.925,00
38		NOVAC NA RAČUNU I BLAGAJNI	23.162.217,93	24.822.872,83
39		PLAĆENI TROŠKOVI BUDUĆEG RAZDOBLJA I NEDOSPJELE NAPLATE PRIHODA	33.469.185,86	33.429.079,44
40	1+25+39	UKUPNA AKTIVA	3.194.851.867,85	3.199.974.461,33
41		Aktivni izvanbilančni zapisi	756.765.254,37	830.203.747,92

PORSCHE LEASING d.o.o.

Prilog A: Dopunski izvještaji za Hrvatsku agenciju za nadzor financijskih usluga

ZA GODINU KOJA JE ZAVRŠILA 31. PROSINCA 2020.

Obrazac	FP	Izvještaj o financijskom položaju
Naziv leasing društva	Porsche Leasing d.o.o.	
OIB	90275854576	
MBS	080392033	
Zadnji dan izvještajnog razdoblja	31.12.2020	
Zadnji dan izvještajnog razdoblja prethodne godine	31.12.2019	

Oznaka pozicije	Elementi zbroja	Opis pozicije	Prethodna godina	Tekuća godina
1	2	3	4	5
42	43-45-48	KAPITAL I REZERVE	324.374.843,67	345.407.508,94
43		Temeljni kapital	116.310.000,00	116.310.000,00
44		U tome u vlasništvu nerezidenata	116.310.000,00	116.310.000,00
47		Zadržana dobit/preneseni gubitak	186.113.411,59	208.064.843,67
48		Dobit/gubitak tekuće godine	21.951.432,08	21.032.665,27
49		REZERVIRANJA	71.417,83	105.905,12
50	51-57	DUGOROČNE OBVEZE	2.535.144.444,26	963.062.850,18
51		Obveze za dugoročne kredite i zajmove ino banaka i financijskih institucija	2.463.010.607,20	894.060.240,61
52		Obveze za dugoročne kredite i zajmove domaćih banaka i financijskih institucija	72.133.837,06	69.002.609,57
58	59-64	KRATKOROČNE OBVEZE	181.915.083,76	1.738.865.030,19
59		Obveze za kredite ino banaka i financijskih institucija	112.478.843,43	1.681.236.540,91
60		Obveze za kredite domaćih banaka i financijskih institucija	12.138.901,94	12.765.618,63
62		Obveze za predujmove po osnovi leasinga	8.270.664,98	12.781.084,11
64		Ostale kratkoročne obveze	49.026.673,41	32.081.786,54
65		ODGODENO PLAĆANJE TROŠKOVA I PRIHOD BUDUĆEG RAZDOBLJA	153.346.078,33	152.533.215,41
66	67-69	UKUPNA PASIVA	3.194.851.867,85	3.199.974.509,84
67		Pasivni izvanbilančni zapisi	756.765.254,37	830.203.747,92

SAŽETAK

Leasing je pravni posao u kojem davatelj leasinga pribavlja određeno dobro te primatelju leasinga odobrava pravo korištenje tog dobra na određeni rok uz ugovorenu naknadu te je jedan od izvora financiranja poduzeća gdje se umanjuje rizik zastarijevanja imovine uzrokovan brzim napretkom tehnologije.

Osnovni cilj rada je prikazati osnovna obilježja leasinga kao izvora financiranja, analizirati tržište leasinga na nacionalnoj i europskoj razini te usporediti financijske izvještaje dvaju odabranih leasing društava putem financijskih pokazatelja prikladnih za leasing djelatnost – pokazatelji likvidnosti, zaduženosti, aktivnosti, ekonomičnosti i profitabilnosti. Analiza putem pokazatelja je pokazala pozitivne rezultate poslovanja odabranih leasing društava te je pokazala specifične pojave u leasing djelatnosti poput malih vrijednosti pokazatelja likvidnosti te visokih vrijednosti pokazatelja zaduženosti zbog toga što se leasing društva u potpunosti oslanjaju na tuđe izvore financiranja. Imaju i veću rentabilnost kapitala od rentabilnosti imovine zbog malenih udjela kapitala u pasivi.

Ključne riječi: tržište leasinga, leasing društva, financijski pokazatelji

SUMMARY

Leasing is a legal contractual agreement in which the leasing provider acquires a certain good and endorses to the recipient of the leasing the right to use that good for a fixed term with a contractual fee and is one of the sources of business financing which diminishes the risk of asset obsolescence caused by the rapid development of technology.

The goal of this thesis is to present the main characteristics of leasing as a source of financing, to analyze the leasing market at national and European level and to compare the financial statements of the two selected leasing companies through financial indicators suitable for the leasing industry – indicators of liquidity, indebtedness, activity, efficiency and profitability. Analysis showed positive business results of selected leasing companies and showed specific phenomena in leasing activities such as low values of liquidity indicators and high values of indebtedness indicators because leasing companies rely entirely on other sources of financing. They also have a higher return on equity than the return on assets due to the small share of capital in liabilities.

Keywords: leasing market, leasing companies, financial indicators